

«ԻԶԵՎԱՆԱՏՈՒՆ»
ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան քաղաքի Արաբկիր վարչական շրջանի Հ. Էմին
փողոց 23, 23/1, 25, 27 և 29 հասցեներում բազմաբնակարան
բնակելի համալիրի կառուցման

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Պատվիրատու՝ «ԻԶԵՎԱՆԱՏՈՒՆ» ՓԲԸ
Տնօրեն՝

Ա. Ավետիսյան

Կատարող՝ «Ակունք-Ֆիրմա» ՍՊԸ
Տնօրեն՝

Հ. Նիկողոսյան

Երևան – 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ _____	4
1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ _____	4
2. ՇՄԱԳ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ _____	5
3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ _____	9
3.1. ՏԱՐԱԾՔԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ _____	9
3.3. ՏԵՂԱՄԱՍԻ ԵՐԿՐԱԲԱՆԱ-ԼԻԹՈՂՈԳԻԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ _____	11
3.4. ԿԼԻՄԱՆ _____	14
3.5. ՏԱՐԱԾՔԻ ՄԵՅՄՄԻԿ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ _____	17
3.6. ՄԹՆՈՂՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ _____	17
3.7. ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ _____	20
3.8. ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ _____	22
3.9. ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ _____	22
3.10. ՊԱՏՄԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ _____	23
3.11. ՍՈՅԻԱԼ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ _____	24
4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ _____	26
4.1 Շինարարական մոնտաժային աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց _____	29
4.2. ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵԽՆՈՂՈԳԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ _____	31
4.3. ԿԱՌՈՒՅՑԻ ՏԵԽՆԻԿԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ _____	33
<i>Էներգահանայողության և Էներգաարդյունավետության հետ կապված միջոցառումներ</i> _____	33
4.4. ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ _____	34
4.5. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ _____	35
<i>Շինտեխնիկա</i> _____	35
4.6. Ենթակառուցվածքներ _____	37
4.6.2. Գազաֆիկացում _____	38
4.6.3. Էլեկտրամատակարարում _____	38
5. ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԵՎ ԲՆԱՌԵՍՈՒՐՄՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ _____	38
6. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԱՌԱՋԱՑՈՂ ԹԱՓՈՆՆԵՐԸ ԵՎ ԴԲԱՆՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ _____	39
7. ԿԱՆԱԶՄՊԱՏՈՒՄ _____	40
8. ՌԻՍԿԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ և ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ _____	41
8.1. ՌԻՍԿԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ _____	41
8.2 Ջրային ռեսուրսներ _____	41
8.3. Օդի աղտոտում _____	44
<i>Հողային և եռակցման աշխատանքներ</i> _____	45
8.3.1 Մթնոլորտի աղտոտվածության սպասվելիք մակարդակները շինարարության ժամանակահատվածում _____	50
8.3.2. <i>Արտանետումների հետևանքով մթնոլորտի վրա հասցված տնտեսական վնասի հաշվարկ</i> _____	50
9. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ԱՂՄՈՒԿԻ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ _____	52
9.1 Թրթում _____	53
10. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ _____	54
11. ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ և ՀՐՇԵԶ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ _____	55

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ _____	57
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ _____	58
Հ Ա Վ Ե Վ Ա Ծ _____	Error! Bookmark not defined.

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը: Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

«ԻՋԵՎԱՆԱՏՈՒՆ» ՓԲ ընկերության կողմից նախատեսվող բազմաբնակարան բնակելի համալիրի կառուցման գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման (այսուհետ՝ ՇՄԱԳ) հաշվետվությունը մշակված է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի (ՀՕ-150-Ն 03.05.2023), ինչպես նաև այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի համաձայն:

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Նախատեսվող գործունեություն	Երևան քաղաքի Արաբկիր վարչական շրջանի Հ. Էմին փողոց 1 նրբանցքի 23, 23/1, 25, 27 և 29 հասցեներում բազմաբնակարան բնակելի համալիրի կառուցում
Նպատակը	Բնակելի համալիրի կառուցում
Նախագծի պատվիրատու	«ԻՋԵՎԱՆԱՏՈՒՆ» ՓԲԸ
Կառուցապատողներ	«ԻՋԵՎԱՆԱՏՈՒՆ» ՓԲԸ
Ձեռնարկողի հասցե	ՀՀ Տավուշի մարզ, ք Իջևան, Ղարազյոզյան 10
Ձեռնարկողի կոնտակտային տվյալներ, էլ փոստ, հեռախոս	jdjevanatun@mail.ru +374 43 12-12-77
Կառուցապատվող տարածքի գտնվելու վայրը	Երևան քաղաքի Արաբկիր վարչական շրջանի Հ. Էմին փողոց 1 նրբանցք 23, 23/1, 25, 27 և 29 հողամասեր
Կառուցապատվող հողամասի մակերեսը	6143,32 մ ² կամ 0,614332 հա
բնակելի համալիրի կառուցապատման մակերես	- կառուցապատման մակերես – 2 347 մ ² /38,2 %/ - կանաչապատման մակերես – 3 796 մ ² /61,8 %/

Կառուցապատման ընդհանուր տարածքը կազմում է 0,614332 հա և բաղկացած է հինգ հողամասից, կադաստրային ծածկագրերը՝ 01-003-0205-0010, 01-003-0205-0009, 01-003-0205-0014, 01-003-0205-0007 և 01-003-0205-0034 (վկայականները տես՝ Հավելվածում):

Կադաստրային քարտեզները, Arm WGS-84 կոորդինատային համակարգում նույնպես ներկայացված են Հավելվածում:

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի՝ 03.05.2023թ. (ՀՕ-150-Ն) հոդված 12-ի կետ 8-ի, Երևան քաղաքի Արաբկիր վարչական շրջանի Հ. Էմին փողոց 1 նրբանցք 23, 23/1, 25, 27 և 29 հողամասեր հասցեում բնակելի համալիրի կառուցումը ենթակա է բնապահպանական փորձաքննության, քանի որ ընդհանուր կառուցապատվող տարածքի վերգետնյա մակերեսը և բոլոր հարկերի մակերեսը ներառյալ ստորգետնյան՝ գերազանցում է 15 000 մ²-ին. նախատեսվող գործունեությունը դասակարգվում է «Բ» կատեգորիայի:

Գործունեության իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունների գնահատման և վերլուծության արդյունքներն ամփոփվել են սույն հաշվետվության մեջ: Գնահատման նպատակն է նախատեսվող գործունեության իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի ու մարդու առողջության վրա հնարավոր վնասակար ազդեցությունների կանխատեսումը, կանխարգելումը, նվազեցումը կամ բացառումը:

Հաշվետվության մշակման համար օգտագործվել են հետևյալ տեղեկատվական աղբյուրները.

- նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ հավաքագրված տվյալներն ու տեղեկատվությունը,
- ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը,
- տարածքի նկատմամբ սեփականության վկայանքները,
- Նախագծային փաստաթղթերը,
- տարածաշրջանի վերաբերյալ վերլուծությունները, սխեմաները,

2. ՇՄԱԳ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենք՝ – Կարգավորում է նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացակարգը՝ դիտարկելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների,

անդրսահմանային և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները: Ներառում է նախատեսվող գործունեության 2 կատեգորիա՝ «Ա», «Բ»՝ ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Համաձայն օրենքի իրականացվում է նախատեսվող գործունեության փորձաքննություն, որից հետո տրվում է եզրակացություն:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-522-Ն (ընդունված 1994թ. և լրամշակված 2022թ.))- կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը: Մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

«Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998թ.) -Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններն են՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, վիմագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային և բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

«Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (1999թ.)-Ապահովում է բուսական տեսակների (ֆլորայի) և դրանց առաջացրած համակեցությունների (բուսականության) բազմազանության, աճելավայրերի և էկոհամակարգերի հավասարակշռվածության վրա մարդու բացասական ներգործության կանխարգելումը: Իրականացնում է բուսական աշխարհի, դրա գենոֆոնդի և ցենոֆոնդի բազմազանության, աճելավայրերի պահպանության քանակական և որակական, բուսական աշխարհի շարունակական օգտագործման և վերարտադրության գիտականորեն հիմնավորված ապահովումը, բուսական աշխարհի օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, բուսական 5 աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունը և պարտականությունների կատարումը:

«Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (2000թ.)-Սահմանում է ՀՀ տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականությունը: Նախատեսում է գենոֆոնդի և տեսակային բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, բնականոն վերարտադրության ապահովումը, կենդանիների բնակության միջավայրի ամբողջականության խախտման կանխումը, կենդանական տեսակների և դրանց

պոպուլյացիաների ու համակեցությունների ամբողջականության, կենդանիների միգրացիայի ուղիների պահպանությունը, կենդանական աշխարհի օբյեկտների օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, կենդանական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառներում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունն ու պարտականությունների կատարումը:

<<Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին>> ՀՀ օրենքը (ՀՕ-211, 27.11.2006թ.) - Սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների՝ որպես բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, կրթական, պատմամշակութային, գեղագիտական, առողջապահական, ռեկրեացիոն արժեք ներկայացնող էկոհամակարգերի, բնության համալիրների ու առանձին օբյեկտների բնականոն զարգացման, վերականգնման, պահպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական հիմունքները:

«ՀՀ Հողային օրենսգիրք» (2001թ.) - Սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսավարման տարբեր կազմակերպա-իրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքը (2004թ.)-սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդու կյանքի և առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման համար իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«ՀՀ Ջրային օրենսգիրք» (2002) - Նպատակը երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումն է:

«Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2008թ.)- Սահմանվում է հողերի արդյունավետ օգտագործման և պահպանման, հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման խնդիրները, ձևերը, վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, ստուգող և ստուգվող անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, ստուգումների իրականացման կարգերը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ հողային ֆոնդում առկա բոլոր հողամասերի օգտագործման և պահպանության վրա՝ անկախ դրանց նպատակային նշանակությունից, սեփականության և (կամ) օգտագործման իրավունքի սուբյեկտներից:

«Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998)-կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը:

«Քաղաքաշինության բնագավառում Իրավախախտումների Համար պատասխանատվության մասին» ՀՀ Օրենքը (28 ապրիլի 1999 թ.) -Սույն օրենքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումների համար պատասխանատվության ենթարկելու իրավական հիմքերը՝ քաղաքաշինական գործունեության բոլոր փուլերում քաղաքացիների, հասարակության ու պետության շահերը պաշտպանելու, օրենսդրական ակտերի, ստանդարտների ու կանոնների պահանջների կատարումն ապահովելու նպատակով:

ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թվականի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343 - Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 29 հունվարի 2010թ. «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N72-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 29. հունվարի.2010թ. «ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N71-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 8 սեպտեմբերի 2011 թվականի 08.09. 2011թ. «ՀՈՂԻ ԲԵՐՐԻ ՇԵՐՏԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2002 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 19-Ի N 1622-Ն ՈՐՈՇՈՒՄՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՅՐԱԾ ՃԱՆԱՉԵԼՈՒ ԵՎ 2001 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 12-Ի N 286-Ն ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N1396-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 14 օգոստոսի 2008թ. «Հայաստանի հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 15 մարտի 2007թ. «ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԵՎ ՕՏԱՐՄԱՆ ՈՉ ԵՆԹԱԿԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 385-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 12 ապրիլի 2018թ «ՆՈՐ ԿԱՌՈՒՑՎՈՂ ԲՆԱԿԵԼԻ ԲԱԶՄԱԲՆԱԿԱՐԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՇՎԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎՈՂ (ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՎՈՂ, ՆՈՐՈԳՎՈՂ) ՕԲՅԵԿՏՆԵՐՈՒՄ ԵՎ ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԷՆԵՐԳԱԱՐԴՑՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԸ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N426-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 14 օգոստոսի 2014թ. «Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» N781-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 2018 թվականի փոտրվարի 8 «ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ԿԱՆԱԶ ԳՈՏԻՆԵՐԻ ՉԱՓԵՐԻՆ ԵՎ ՏԵՍԱԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2008 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 30-Ի N 1318-Ն ՈՐՈՇՈՒՄՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱՉԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N108-Ն որոշում»

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՇՐՋԱԿԱՄԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

3.1. ՏԱՐԱԾՔԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ

Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտի հյուսիս-արևելյան մասում, չոր տափաստանային՝ կիսաանապատների տարրերով, լանդշաֆտային գոտում:

Երևանյան գոգավորությունը տեղաբաշխված է ծովի մակերևույթից 860-1390մ բարձրությունների սահմաններում: Երևանյան գոգավորությունում առկա են հարթավայրային լանդշաֆտային և լավային սարավանդներ, որոնք բաղկացած են կիսաանապատային և նախալեռնային գոտիներից: Երևանի դիտարկվող տարածքում, որտեղ իրականացվելու է նախատեսվող գործունեությունը գերիշխում են լավային սարավանդները, իսկ հարավային լանդշաֆտները՝ Հրազդան գետի սելավաբերուկ հողատարածքներն են: Երևան քաղաքը գտնվելով ջրագուրկ կիսաանապատային գոտում, ընդերքում ունի հարուստ ջրատար շերտեր՝ խորքային ջրեր:

Երևան քաղաքի տարածքը Անդրկովկասի ամենաչորային շրջաններից մեկն է, կլիման այստեղ խիստ ցամաքային է, կիսաանապատային: Երևանում ցածր է նաև օդի հարաբերական խոնավությունը, որը ամռան ամիսներին իջնում է մինչև 40%-ի: Երևանում հաճախակի նկատվում է կարճ գարուն, որը բացասական ազդեցություն է ունենում ինչպես բուսական, այնպես էլ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների վրա:

Երևանի հողերը տիպիկ գորշ կիսաանապատային են, աղքատ աննդանյութերով, հարուստ կարբոնատներով, սակավազոր, կավավազային, կմախքային զանգվածների մեծ պարունակությամբ, շերտաթեփուկավոր կամ փոշեհատիկային կազմությամբ, քարքարոտությամբ, որի հետևանքով էլ բույսերի աճն ու զարգացումը ընթանում է զգալի դժվարություններով: Հազարամյակների ընթացքում արհեստական ոռոգման տարբեր

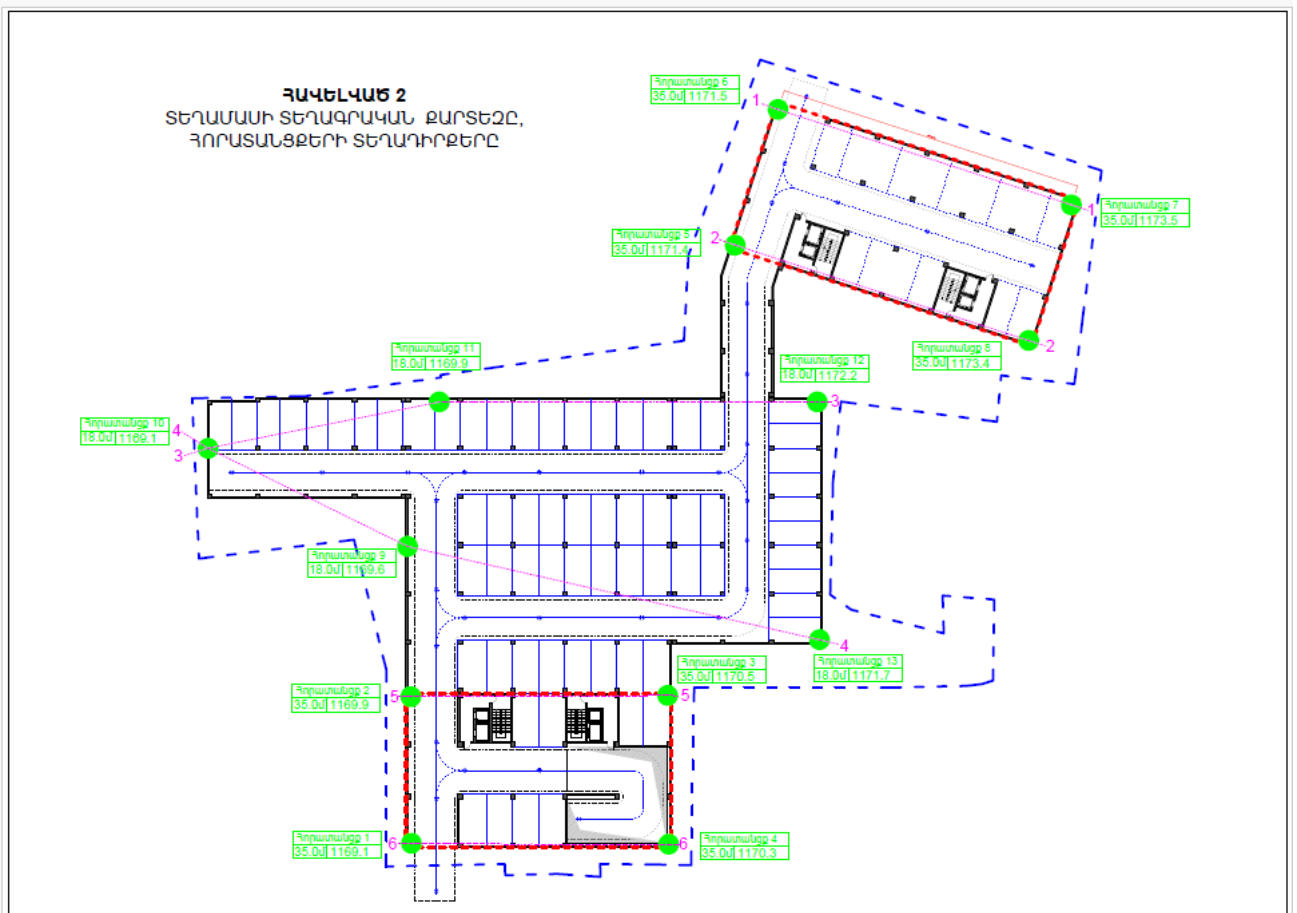
- Բաց շագանակագույն խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած
- Կիսաանապատային գորշ խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային
- Պլեոհիդրոմոթի կապակցված մնացորդային ակալիացած աղակալած:

Նախատեսվող գործունեության արդյունքում հողային ռեսուրսների վրա ազդեցությունը կրում է ժամանակավոր բնույթ:

3.3. ՏԵՂԱՄԱՍԻ ԵՐԿՐԱԲԱՆԱ-ԼԻԹՈՂՈԳԻԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Տարածքում իրականացվել են ինժեներա-երկրաբանական աշխատանքներ հորատման եղանակով (Նկար 2):

Նկար 1. Տեղամասում հորատանցքերի տեղադիրքը

Իրականացված աշխատանքների հիման վրա առանձնացվել են տարածքի գրունտների հետևյալ տարատեսակները՝

Շերտ-1 լիցքային գրունտ չպառկապնդված, խճա-մանրախճային կազմի, կավային և ավազային նյութի խառնուրդով մինչև 45%, երբեմն շինարարական և կենցաղային թափոններով, բետոնի կտորներով, տարածումը համատարած է, հզորությունը՝ 1.2-2.3 մետր: Տեխնաձին առաջացումներ:

Շերտ-2 կավավազ մանրախճային, հազվադեպ մեծաբեկորներով, կարբոնատացած, փոշենման ավազային գրունտների նրբաշերտերով և ենթաշերտերով, գրունտը մասամբ թույլ ցեմենտացած է, սակավախոնավ, տարածումը համատարած է, հզորությունը՝ 5.0-6.0 մետր: Չորրորդականի հասակի էյուվիա-պրոյուվիալ առաջացումներ:

Շերտ-3 տուֆ հրաբխային, աղյուսակարմիր գույնի, ստորին մասում անցնում է սև գույնի, հիմնականում մեծաբեկորային կազմի, վերին մասում 0.5 չափով քայքայված և հողմնահարված խճի և ավազի աստիճանի, միջին ամրության, (սև տուֆի հատվածում 1.0 մետրի չափով ամուր դրանից ներքև հիմնականում ավազային և փոշային կազմի է), տարածումը համատարած է, հզորությունը՝ 3.0-4.0 մետր: Չորրորդականի հասակի հրաբխային առաջացումներ:

Շերտ-4 ավազակավ, կավավազ, դարչնագույն, դեղնավուն և սպիտակավուն երանգներով, հազվադեպ բեկորներով, կարբոնատացած, սպիտակահողային, փոշենման ավազային գրունտների նրբաշերտերով և ենթաշերտերով, գրունտը փուխր է, սակավախոնավ, տարածումը համատարած է, հզորությունը՝ 2.0-3.0 մետր: Չորրորդականի հասակի էյուվիալ առաջացումներ:

Շերտ-5 խճա-մանրախճային գրունտ բազալտներից և հրաբխային խարամից, կավավազային և փոշային նյութի խառնուրդով մինչև 40%, կավավազի ենթաշերտերով և միջբեկորային ոսպնյակներով, երբեմն մեծաբեկորներով, գրունտը միջին խտության է, լցանյութը՝ սակավախոնավ, տարածումը՝ համատարած, հզորությունը՝ 2.7-7.6 մետր: Նեոգեն-Չորրորդականի հասակի հրաբխային առաջացումներ:

Հորատված հորատանցքերի խորությունը կազմում է 35մ, որոնցում ջուր չի հայտնաբերվել:

Նկար 2. Տարածքի իրադրային քարտեզ-սխեմա

3.4. ԿԼԻՄԱՆ

Ընդհանուր առմամբ Երևանի կլիման արտահայտված ցամաքային բնույթ է կրում՝ շոգ և չոր ամառներին հաջորդում են չափավոր ցուրտ, անկայուն ձնածածկով ձմեռները: Կլիմայի առանձնահատկությունները պայմանավորված են. ամռանը՝ հարավից՝ չոր տաք օդային զանգվածների, ձմռանը՝ հյուսիսից՝ ցուրտ օդային զանգվածների ներխուժումով:

Տեղանքի կլիմայական պայմանները բերված են ըստ Երևան-«Արաբկիր» օդերևութաբանական կայանի տվյալների:

Ջերմաստիճանի բացարձակ նվազագույնը -20.6°C , բացարձակ մաքսիմումը հասնում է $+41.9^{\circ}\text{C}$: Տարեկան տեղումների քանակը 354 մմ: Տվյալները ներկայացված են Շինարարական կլիմայաբանություն ՀՀՇՆ 22-01-2024 տվյալների համաձայն:

Այդ փաստաթղթով սահմանում են կլիմայական պարամետրերը, որոնք կիրառվում են շենքերի և շինությունների, ջեռուցման, օդափոխության, օդի լուսավորման, ջրամատակարարման համակարգերի նախագծման, ինչպես նաև քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման ժամանակ: Կլիմայական ցուցանիշները հիմնականում հաշվարկված են Հայաստանի Հանրապետության այն բնակավայրերի համար, որտեղ տեղակայված օդերևութաբանական կայանները ունեն դիտարկումների բավականին երկար (30 տարուց ոչ պակաս) շարք: Ցուցանիշները սրբագրված են վերջին տասնամյակի (2009թ. ներառյալ) տվյալների հաշվառումով:

Աղյուսակ 3.4.1 Մթնոլորտային օդի միջին ջերմաստիճանը Արաբկիր օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Օդերևութաբանական կայան	Բարձրությունը ծովի մակարդակից, մ	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների, C°												Միջին տարեկան	Բացարձակ նվազագույն	Բացարձակ առավելագույն
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Արաբկիր	1113	-2.7	-0.2	5.8	11.9	16.6	21.3	24.9	24.7	20.4	13.7	6.6	0.2	11.9	-20.6	41.9

Աղյուսակ 3.4.2 Օդի հարաբերական խոնավությունը Արաբկիր օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Օդերևութաբանական կայանը	Բարձրությունը ծովի մակարդակից, Մ	Օդի հարաբերական խոնավությունը ըստ ամիսների, %												Միջին տարեկան	Միջին ամսական ժ. 15-ին	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		հունվարին	օգոստոսին
Արաբկիր	1113	77	70	60	57	57	52	50	50	51	60	68	77	61	68	37

Աղյուսակ 3.4.3. Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը Արաբկիր օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

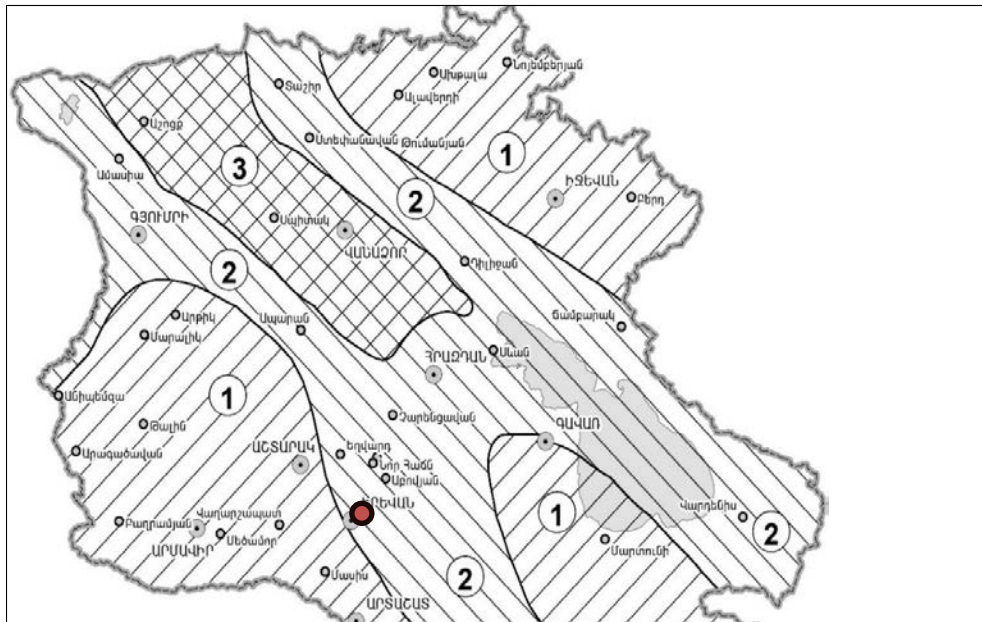
Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը միջին ամսական / օրական առավելագույն, մմ												Տարեկան	Ձնածածկույթը, մմ	
	Ըստ ամիսների													Առավելագույն տասնօրյակային ձնածածկույթը, մմ	Տարվա ձնածածկույթի օրերը
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Արաբկիր	28	31	38	52	54	27	18	8	13	29	29	27	354	50	53
	25	28	44	34	47	47	34	22	47	34	48	26	48		

Աղյուսակ 3.4.4. Քանու պարամետրերը Արարկիի օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

1	2	3	Կրկնելիություն, % /միջին արագություն, մ/վրկ ըստ ուղղությունների								12	13	14	15	Հաշվարկային արագությունը, մ/վ, որը հնարավոր է մեկ անգամ "n" տարիների ընթացքում		
			4	5	6	7	8	9	10	11					25	50	100
Արարկիի	889.8	Հունվար	13	29	8	7	14	20	6	3	45	0.9	1.9	28	22	24	26
			1.9	1.9	1.6	1.7	1.8	1.5	1.8	1.9							
		Ապրիլ	15	29	6	8	12	17	9	4	15	2.1					
			3.1	2.6	2.3	2.2	2.5	2.4	2.5	2.5							
		Հուլիս	28	32	3	3	8	16	7	3	13	3.4					
			6.0	4.8	1.7	1.7	1.7	1.7	2.0	2.6							
		Հոկտեմբեր	17	37	6	5	10	16	6	3	19	1.8					
			2.9	2.5	2.0	1.9	1.7	1.9	1.9	2.0							

3.5. ՏԱՐԱԾՔԻ ՄԵՅՍՄԻԿ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Երևան քաղաքի տարածքում, գրունտների հորիզոնական առավելագույն արագացումների և գերակայող պարբերությունների գնահատման համար հիմք է ընդունվել ՀՀՇՆ 20.04-04 «Երկրաշարժադինացկուն շինարարություն, նախագծման նորմեր» նորմատիվային փաստաթղթում ներկայացված սեյսմիկ գոտևորման քարտեզը, ըստ որի ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է երկրորդ սեյսմիկ գոտու մեջ: Այդ գոտուն համապատասխանում է 0.4g հորիզոնական արագացման արժեքը:

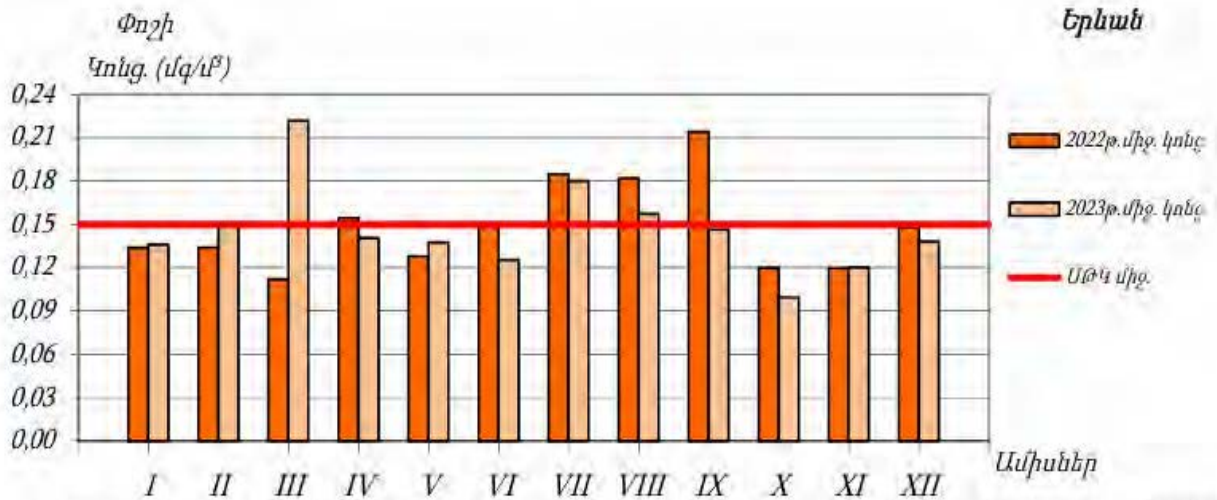

Նկար 7. Սեյսմիկ գոտիների քարտեզ

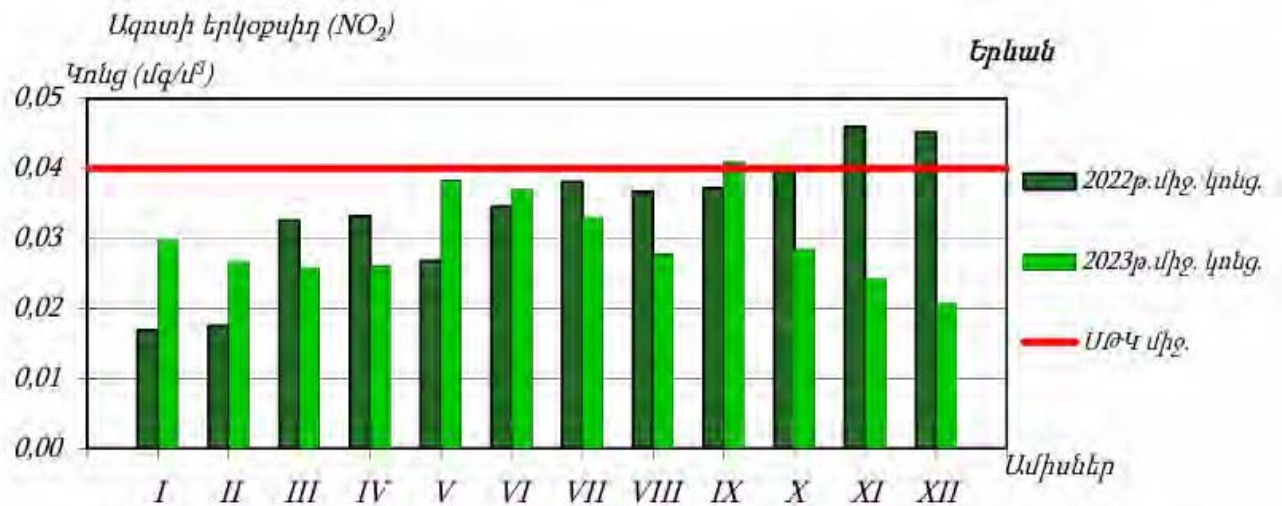
3.6. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕՂ

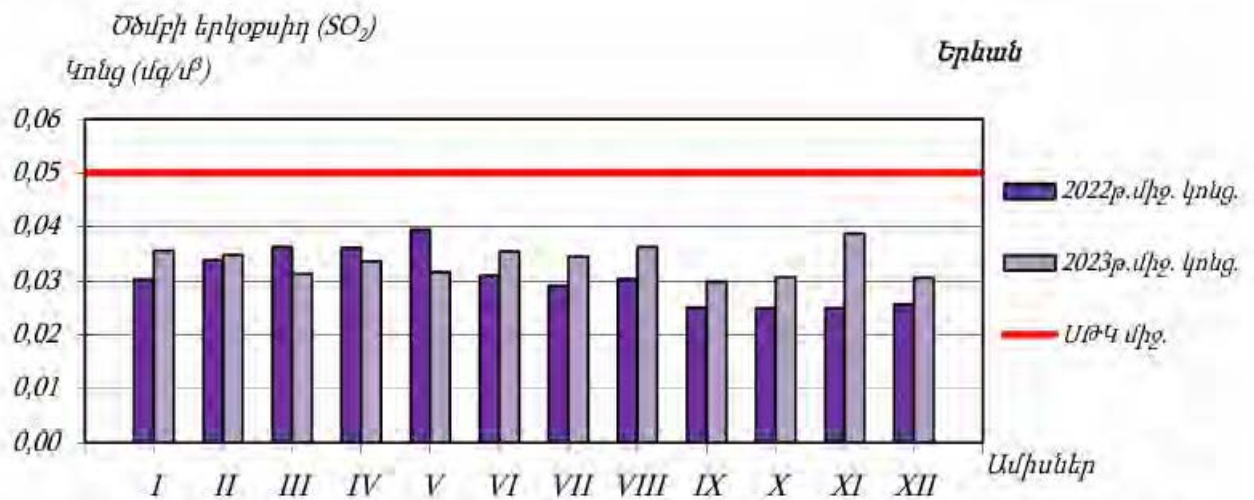
ՀՀ տարածքում մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից:

Ըստ 2023 թվականին հրապարակված ՀՀ տարածքում 2023թ. մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վիճակի մասին ամփոփագրի Երևան քաղաքում կատարվել են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 45 դիտակետ և 5 դիտակայան:

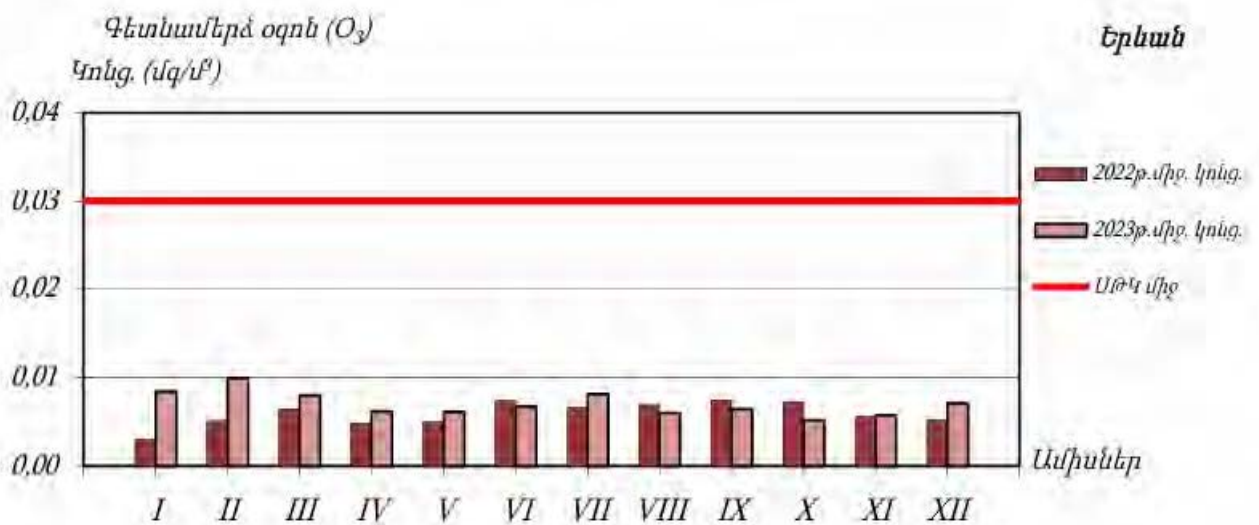

Պծապատկեր 13. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 14. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 15. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում գետնամերձ օդոնի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

3.7. ՋՐԱՑԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Հրազդան գետի ջրավազանային կառավարման տարածք (ՋԿՏ)

Գործունեության տարածքը գտնվում է Արաբկիր վարչական շրջանում, ուստի Հրազդան գետի ջրի որակի դիտացանցից ներկայացված է միջին և ստորին հոսանքների դիտակետերի տվյալները, որտեղ ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Աղյուսակ 4.6.1. Հրազդան գետի միջին և ստորի հոսանքներում ջրի որակի արդյունքները

Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչներ	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Հրազդան	գյ. Գեղամավանի մոտ (51)	Ամոնիում իոն	3-րդ	5-րդ
	0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)	Մանգան, կոբալտ, ԸԱԱ Ընդհանուր ֆոսֆոր Ամոնիում իոն, վանադիում	3-րդ	5-րդ
			4-րդ	
			5-րդ	
	0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև (53)	Արսեն Վանադիում	5-րդ	5-րդ
0.5 կմ Արգնի ՀԷԿ-ից վերև (54)		5-րդ	5-րդ	

Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչներ	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
	9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	Նիտրիտ իոն, կոբալտ, երկաթ, ԸԼԱ Մանգան, նատրիում, քլորիդ իոն, ԿԶՆ ԹԿՊ5, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ 4-րդ 5-րդ	5-րդ
Հրազդան	Գետաբերան (56)	Նիտրատ իոն, արսեն, մանգան, կոբալտ, կալցիում, նատրիում, բոր, ԸԱԱ, քլորիդ իոն, ԸԼԱ Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն Ամոնիում իոն, վանադիում	3-րդ 4-րդ 5-րդ	

Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչներ	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
	գյ. Գեղանիստ (225)	Լուծված թթվածին, ԹԿՊ5, կոբալտ, նատրիում	3-րդ	
		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	

Նախատեսվող գործունեության տարածքը գտնվում է Հրազդանի գետի ձախափնյա հարավ-արևելյան լանջի վրա, հեռավորությունը անմիջապես Հրազդան գետից ուղիղ գծով կազմում է 450 մ:

Նախատեսվող գործունեությունը ջրային ավազանի լրացուցիչ աղտոտվածություն չի առաջացնի:

3.8. ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Դիտարկվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում երկարատև անթրոպոգեն ազդեցության արդյունքում բացակայում են վայրի կենդանիները և բուսական աշխարհը:

3.9. ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ

Բնության հուշարձանը գիտական, պատմամշակութային և գեղագիտական առանձնահատուկ արժեք ներկայացնող բնական օբյեկտ է, որի պահպանության ռեժիմը սահմանվում է ՀՀ «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» օրենքի 19-րդ հոդվածի պահանջներով:

ՀՀ կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ի թիվ 967-Ն «Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» որոշմամբ

հաստատվել է ՀՀ տարածքում գտնվող բնության հուշարձանների ցանկը: Ցանկում ընդգրկված են երկրաբանական, ջրաերկրաբանական, ջրագրական, բնապատմական և կենսաբանական բնության հուշարձաններ:

Երևան քաղաքում առկա է երկու բնության հուշարձան՝ **Երկրաբանական տիպի, որոնք ներկայացված են ստորև.**

Աղյուսակ 3.9.1. Երևան քաղաքի բնության հուշարձանների ցանկ

Հ/Հ	Անվանումը	Տեղադիրքը
105.	«Անանուն» պուրնաձև բազալտներ	քաղ. Երևան, Հրազդանի կիրճի ձախափնյա մասում, Սբ. Սարգիս եկեղեցու մոտ
106.	«Անանուն» պուրնաձև բազալտներ	քաղ. Երևան, Հրազդանի կիրճի ձախափնյա մասում մանկական ե/գ տանող թունելի արմ ճակատամուտքի մոտ

3.10. ՊԱՏՄԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ

Երևան քաղաքի Արաբկիր վարչական շրջանի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը ներկայացված է ստորև.

Աղյուսակ 3.10.1. Երևան քաղաքի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկ

Հուշարձան	կառուցված	Վայր, հասցե
Ամրոց Ձորաբերդ	մ.թ.ա. 2 հզ	Քեռու փող.
Քարայր-կացարան «Նոր Արաբկիր-1», («Ձորաբերդ-1»)	մ.թ.ա. 2 հզ, 14-17 դդ.	
Ինստիտուտի համակառույց. Ա. Մնջոյանի անվան նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտը	1968 թ.	Ազատության պող. 26
Հուշարձան Արմենակ Մնջոյանի	1973 թ.	
Խճանկարներ «Ներփակ կորեր». «Երկրաչափական տարածություն»	1970 թ.	Հ. Հակոբյան փող. 3
Կամուրջ Հրազդան (Հրազդանի մեծ կամուրջ), (Կիևյան կամուրջ)	1956 թ.	Կիևյան և Լենինգրադյան փող. միջև
Հիդրոէլեկտրակայանի շենք. Քանաքեռի Հ. Տեր-Աստվածատրյանի անվան Հէկ-ը	1936 թ.	Հրազդանի ձախ ափին, Քանաքեռի ձորում
Հուշարձան Հովսեփ Տեր-Աստվածատրյանի	1966 թ.	
Հուշահամալիր «Նոր Արաբկիր» («Վերածնունդ»)	1985 թ.	
Հուշաղբյուր Նոր Արաբկիրի 50-ամյակին	1975 թ.	Կոմիտասի պողոտա 19
Հուշարձան Ղազարոս Աղայանի	1955 թ.	Կիևյան փող. 9
Հուշարձան Նաիրի Ջարյանի	1974 թ.	Հ. Հակոբյան փող. նրբ 3
Հուշարձան Հոկտեմբերյան հեղափոխության 50-ամյակին	1967 թ.	Ազատության պող.
Հուշարձան «Մուսա-կիբեռնետիկա»	1972 թ.	Հ. Հակոբյան փող. 3
Հուշարձան Ալեքսանդր Շիրվանզադեի	1958 թ.	Վաղարշյան փող. 24/17

Հուշարձան	կառուցված	Վայր, հասցե
Հուշարձան Ռուբեն Սևակի	1995 թ.	Բաբայան փող. 40
Հուշարձան «Վահագն Վիշապաքաղ»	1985 թ.	Վաղարշյան փող. 12
Հուշարձան Լև Տոլստոյի	1982 թ.	Ազատության պող. 5
Հուշարձան Բաֆֆու	1987 թ.	Կոմիտասի պող. 37
Հուշարձան Լևոն Օրբելու	1973 թ.	Օրբելի եղբայրների փող. 22
Մշակույթի տուն «Կանաչ»	1958 թ.	Ազատության պող. 19
Ջրանցք՝ Դավալի	մ.թ.ա. 8-7 դդ.	Հրազդանի աջ ափին
Փողոցի կառուցապատում. Կիկյան փողոցը	1951-1953 թթ.	Կիկյան փող.
Քարայր-կացարանների համալիր Քանաքեռի	մզնդ	Հրազդանի կիրճի ձախ ափին, Քանաքեռ Շէկ մոտ
Քարայր-կացարան «Արաբկիր-11», («Նոր Արաբկիր-2»)	16-17 դդ.	Հրազդանի ձախափնյա զանոթափին, Դավիթաշենի կամրջի մոտ
Քարայր-կացարան «Քանաքեռ-4», («Նոր Արաբկիր-3»)	16-17 դդ.	Հրազդանի ձախափնյա զանոթափին, Քանաքեռի այլումինի գործարանի մոտ
Քարայր-կացարան «Քանաքեռ-5»	մզնդ	Հրազդանի ձախ ափին
Քարայր-կացարան «Քանաքեռ-7»	մզնդ	Հրազդանի աջ ափին
Քարայր-կացարան «Քանաքեռ-8»	մզնդ	Հրազդանի աջ ափին
Քարայր-մատուռ «Քանաքեռ-2»	մզնդ	Հրազդանի ձախ ափին

Շինարարության ազդեցության գոտում հուշարձաններ չկան:

Աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի կամ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցվելու են և տեղեկացվելու են համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար:

3.11. ՍՈՑԻԱԼ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Ներկայացվող տարածքը գտնվում է Երևան քաղաքի Արաբկիր վարչական շրջանում:

Ստորև բերված են Երևան քաղաքի որոշ սոցիալ-տնտեսական ցուցանիշներ ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության պաշտոնական կայքից¹:

¹ www.armstat.am

Աղյուսակ 3.11.1. Երևանի ընդհանուր ցուցանիշները

N		
1	Տարածքը	223 քառ. կմ
2	ՀՀ տարածքում քաղաքի տարածքի տեսակարար կշիռը	0.7 %
3	Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	3 321.5 հա
4	այդ թվում՝ վարելահողեր	909.9 հա
5	Վարչական շրջաններ	12
6	Բնակչության թվաքանակը 2022թ. տարեսկզբի դրությամբ	1008.677 հազ. մարդ

Մայրաքաղաք Երևանը գտնվում է Արարատյան դաշտի հյուսիս-արևելյան մասում: Սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի, Կոտայքի, Արարատի և Արմավիրի մարզերին:

Երևանը հանրապետության ամենախոշոր տնտեսական կենտրոնն է:

Երևանի արդյունաբերության հիմնական ճյուղերն են սննդամթերքի, ներառյալ խմիչքների արտադրությունը, քիմիական և մետաղագործական արդյունաբերությունը:

Բեռնաուղևորափոխադրումներն իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով և էլեկտրատրանսպորտով (քաղաքում գործում է երկաթուղային կայարան և օդանավակայան, որոնք ապահովում են կապն արտաքին աշխարհի հետ):

Երևանը Հայաստանի Հանրապետության մայրաքաղաքն է: Այն խոշորագույնն է ոչ միայն ՀՀ ներկա 49 քաղաքների, այլև պատմական Հայաստանի մայրաքաղաքների շարքում:

Մայրաքաղաքում են գտնվում ՀՀ Ազգային ժողովն ու ՀՀ կառավարությունը, ՀՀ բոլոր նախարարություններն ու հիմնական գերատեսչությունները, հասարակական և այլ կազմակերպությունների, տարբեր միությունների, հիմնադրամների, հանձնաժողովների, դատաիրավական մարմինների, դրամատոների ու սակարանների (բորսաների) ճնշող մեծամասնությունը, զանգվածային լրատվամիջոցների մեծ մասը:

Մայրաքաղաքում են գործում ՀՀ-ում միջազգային (միջկառավարական, միջպետական) և այլ կազմակերպությունների ներկայացուցչությունների գրասենյակները:

Երևանը հանրապետության ամենախոշոր տնտեսական կենտրոնն է: Բազմաճյուղ արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է:

2022թ. մայրաքաղաքի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները ՀՀ համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

Աղյուսակ 3.11.2 Երևանի տնտեսության համամասնական տվյալները

✓ արդյունաբերություն	34.8%,
✓ շինարարություն	43.3%,
✓ մանրածախ առևտուր՝	71.7%,
✓ ծառայություններ՝	86.1%:

Երևանի արդյունաբերության հիմնական ոլորտներն են սննդամթերքի, ծախսային արտադրատեսակների, խմիչքների, ինչպես նաև հիմնային մետաղների արտադրությունը:

Գյուղատնտեսությունը հիմնականում մասնագիտացած է անասնաբուծությունում և բուսաբուծությունում:

Արաբկիր վարչական շրջանն ընդհանուր սահմաններ ունի Աջափնյակ, Ավան, Դավթաշեն, Կենտրոն և Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանների հետ: Արտաքին սահմանագծով հարում է Կոտայքի մարզին:

Աղյուսակ 3.11.3. Ազդակիր վարչական շրջանը

<i>Վարչական շրջան</i>	<i>Տարածքը, հա</i>	<i>Բնակչության թվաքանակը 2020 թ. տարեվերջին, հազ.մարդ</i>
Արաբկիր	1 325	114.9

4. ՆԱԽԱՏԵՄՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

Նախագծի համար հիմք է հանդիսացել պատվիրատույի հայտը, անշարժ գույքերի սեփականության իրավունքի գրանցման 01-003-0205-0010, 01-003-0205-0009, 01-003-0205-0014, 01-003-0205-0007 և 01-003-0205-0034 վկայականները, Երևանի քաղաքապետի կողմից 04.06.2024թ. տրված N01/50-01-316-24 ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը:

ՀՀ կառավարության 29.12.2011թ. թիվ 1920-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով հողամասերի նպատակային և գործառնական նշանակությունները փոփոխվել են բնակելի կառուցապատման:

Նախագծվող հողամասի հյուսիսային մասում Մալխասյանց նրբանցքն է, արևելքում՝ Հ. Էմին 1-ին փակուղին, իսկ հարավում՝ Հ. Էմին 1-ին նրբանցքը: Տարածքի արևմտյան մասում է գտնվում Հայ-Ռուսական համալսարանը, իսկ տարածքի

հարևանությամբ գտնվում են հասարակական նշանակության շենք շինություններ, բնակելի տներ (Նկար1):

Երևան քաղաքի Արաբկիր վարչական շրջանի բնակելի գոտում նախատեսվում է կառուցել նոր ժամանակակից հարմարավետ բնակելի համալիր բաղկացած երկու բազմահարկ շենքից: Շենքերն ունեն տասնվեց բնակելի հարկեր և մեկ հասարակական հարկ՝ հողամասի վերին նիշից բարձր, ինչպես նաև երեք ստորգետնյա հարկով ավտոկայանատեղի: Շենքերի բարձրությունը գրոյական նիշից 56,4մ է:

Նախատեսվում են հարթ տանիքեր, ճակատային մասի երեսպատում բնական տուֆե սալիկներով, գունային լուծումներ: Շենքերի բարձրությունը, նպատակային նշանակությունը, տարածքի կազմը համապատասխանում են հաստատված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքին:

Յուրաքանչյուր շենքում նախատեսվում է տեղադրել երկու վերելակ, որոնք գործելու են ավտոկայանատեղիներից մինչև վերջին հարկերը: Վերելակներին կից նախատեսվում են աստճանավանդակներ, որոնք նույնպես իջնում են ավտոկայանատեղի: Աստիճանավանդակների լայնությունը 1200մմ է՝ երկու թռիչքով: Հարթակներն ապահովված են բնական լուսավորությամբ: Շենքերի մուտքի դռները հակահրդեհային են և ինքնափակվող:

Նախատեսված են բնակչության սակավաշարժ խմբերի ազատ տեղաշարժվելու անհրաժեշտ պայմաններ, համաձայն ՀՀՇՆ IV-11.07.01-2006 շինարարական նորմերի՝ ձեռնարկվել են համապատասխան միջոցառումներ՝ նախատեսվել են թեքահարթակներ:

Հողամասը ներկայումս կառուցապատված չէ և հին շենք-շինությունների քանդման աշխատանքներ նախատեսված չեն: Տարածքում հատման ենթակա ծառեր և թփուտներ չկան:

Տարածքում, տեղ-տեղ հանդիպում է մինչև 10 սմ հաստության բերրի հողի շերտ՝ մոտ 60-80 մ³ ծավալով, որը հանվելու և պահվելու է շինհրապարակի առանձնացված տարածքում, հետագա տարածքի կանաչապատման համար:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքը կանաչապատել և բարեկարգել: Կանաչապատումն իրականացվելու է համաձայն բարեկարգման և կանաչապատման նախագծի: Կանաչապատման ժամանակ կօգտագործվի նաև տարածքից նախապես հանված հողի բերրի շերտը:

4.1 Շինարարական մոնտաժային աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց

Շինարարության տևողությունը որոշվել է համաձայն ՀՀ Կառավարության 19.03.2015թ. N596-Ն որոշման 111, 113 կետերի և ՄՆԻՊ 1.04.03-85* II մասի՝ հաշվի առնելով օբյեկտի նշանակությունը, կոնստրուկտիվ բնութագիրը, ընդհանուր մակերեսը:

Օբյեկտի ընդհանուր շինարարության նորմատիվ տևողությունը նախատեսվում է 48 ամիս շինարարական աշխատանքների կատարման համար թույլտվության տրամադրման օրվանից, ըստ ՄՆԻՊ 1.04.03-2008-ի նորմատիվների:

4.2. ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

Ինչպես արդեն նշվել է բնակելի համալիրի կառուցման համար հատկացված հողատարածքը գտնվում է Հ. Էմին 1-ին նրբանցքի, 1-ին փակուղու և Մալխասյանց նրբանցքի միջև՝ 0,614332 հա վրա:

Բնակելի համալիրի արտաքին ինժեներական ցանցերի նախագծերը /ջրամատակարարում, ջրահեռացում, Էլեկտրամատակարարում, գազամատակարարում/ մշակվել են համաձայն ծառայությունները մատուցող կազմակերպությունների տրամադրած տեխնիկական պայմանների:

Նախագծով նախատեսվում է կառուցել երկու 17 հարկանի շենք, որից 16 հարկը՝ բնակելի, 1-ը՝ հասարակակարն նշանակության: Շենքերն ունենալու են նաև 3 հարկանի ստորգետնյա կայանատեղի:

Շենքերի բարձրությունը հողի մակերեսից 56,4մ է: Ստորգետնյա ավտոկայանատեղը նախատեսված է 273 մեքենայի համար:

Համալիրի շենքերի կոնստրուկցիոն սխեման՝ երկաթբետոնե կարկասային կոնստրուկտիվ համակարգ, տանիքները՝ հարթ:

Աստիճանավանդակներն առանձնացված են միջանցքներից հակահրդեհային ինքնափակվող դռներով, իսկ նկուղային հարկերում ավտոկայանատեղի հարկերը՝ ինքնափակվող դարպասներով:

Ավտոկայանատեղում նախագծված են օդափոխության համակարգեր: Ստորգետնյա ավտոկայանատեղերում յուրաքանչյուր հարկի համար օդափոխման համակարգը առանձին է:

Օդափոխության համար օգտագործվել են կոմպակտ համակարգեր, որոնք անհրաժեշտության դեպքում կարող են փոխարինվել նույն պարամետրերով այլ համակարգերով: Ներածուճը և արտածուճը կատարվում է կարգավորող ճաղավանդակների միջոցով:

Հակահրդեհային համակարգի գործարկումը կատարվում է հրդեհային ազդասարքից և հեռակակենտրոնական վահանակից:

4.3. ԿԱՌՈՒՅՑԻ ՏԵԽՆԻԿԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Համալիրի տեխնիկական և տնտեսական ցուցանիշները

- Հողամասի մակերեսը՝ 6 143,32 քմ;
- Կառուցապատման մակերեսը – 1 570 քմ;
- Կանաչապատման մակերեսը – 3 796.6 քմ;
- Մայթեր և ճանապարհներ – 776,7 քմ;
- Ստորգետնյա հարկի մակերեսը – 4 200 քմ;
- Ընդհանուր մակերեսը կազմում է 47 166 քմ;
- Բնակարանների քանակ՝ 314;
- Կայանատեղը նախատեսված է 273 մեքենայի համար
- Հողամասի նպատակային նշանակությունը կամ հողատեսքը՝

բնակավայրերի;

- գործառնական նշանակությունը՝ կառուցապատման;
- գրանցված իրավունքի տեսակը՝ սեփականություն:

Նախատեսված շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կառուցապատումից ազատ տարածքը նախատեսվում է բարեկարգել և կանաչապատել: Կանաչապատման մակերեսը կկազմի ընդհանուր հողամասի մոտ 61.8%-ը /մոտ 3796.6 մ²/:

Կանաչապատման աշխատանքների համար ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կառուցապատվող տարածք կբերվի բուսահող Երևանի քաղաքապետարանի հետ համաձայնեցված՝ գնման մեթոդով:

Կանաչապատումը ներառում է սիզամարգեր, թփեր և ծառատունկ: Կանաչապատման համար օգտագործվելու են դեկորատիվ թփեր, կեչի ծառատեսակ, ինչպես նաև ծաղկասածիլներ և բազամիա խոտի սերմ:

Էներգահնայողության և Էներգաարդյունավետության հետ կապված միջոցառումներ

Շենքերի էներգաարդյունավետության մակարդակը բարձրացնելու համար՝ նախատեսված է օդափոխվող ֆասադային համակարգ /вент-фасад/, որը ներառում է ջերմամեկուսիչ շերտի առկայությունը, երեսպատվող քարերի համար լրացուցիչ կոնստրուկտիվ համակարգ, անկեռներով ամրացված արտաքին պատի մակերևույթին:

Պատի արտաքին կողմից ամրացվող ջերմամեկուսիչ շերտը՝ 100մմ հաստությամբ պենոպլեքսի սալիկները, ապահովում են արտաքին պատերի ջերմային դիմադրության նորմատիվային պահանջները: Շենքերի տանիքները նախատեսված է հարթ, որոնք ներառում են, ջերմամեկուսիչ, ջրամեկուսիչ և բազալտե սալիկապատված շերտեր:

Տանիքի համար նախատեսված շերտերը նույնպես հաշվարկված են բարձր ջերմային դիմադրության համար, որը բարձրացնում է շենքերի էներգաարդյունավետությունը:

4.4.ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Շինարարական աշխատանքները սկսելու համար նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ նախապատրաստական աշխատանքները՝

- ժամանակավոր ցանկապատման իրականացում,
- պահեստային հարթակների կարգավորում,
- ժամանակավոր ինժեներական ցանցերի տեղադրում,
- կեղտաջրերի հեռացման ժամանակավոր լուծումներ,
- բանվորների հրահանգավորում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ,

Շինհրապարակի կազմակերպման ընդհանուր սխեմա.

- ժամանակավոր էլեկտրամատակարարում և ջրամատակարարում,
- շին. նյութերի և բետոնի ընդունման հարթակների պատրաստում,
- շին. հրապարակի գիշերային լուսավորվածություն,
- մեքենաների և մեխանիզմների փոխադրում շինհրապարակ,
- անվտանգության նշանների տեղադրում,
- հակահրդեհային միջոցների տեղադրում:

Հետիոտների անվտանգությունն ապահովելու նպատակով շինհրապարակը անհրաժեշտ է ցանկապատել 2.5մ բարձրությամբ թիթեղով, մարդկանց անցման հատվածներում անվտանգության նկատառումներով պայմանավորված նախատեսել թիթեղյա ծածկոց:

Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին օրենքի պահանջը ապահովելու նպատակով շինարարության ընթացքում շենքերի արտաքին մասը ծածկել անթափանց ցանցով:

Հողային աշխատանքների իրականացման ընթացքում պայթեցման աշխատանքներ չեն նախատեսվում:

Շինարարության ընթացքում օգտագործվելու է տարածքում գործող ծորակի ջուրը:

Բոլոր շինարարական աշխատանքները պետք է կատարվեն պահպանելով շին. նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները:

4.5. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Շինարարության տևողությունը կազմում է 48 ամիս՝ շինարարության թույլտվության տրամադրման օրվանից: Աշխատանքային ռեժիմը՝ օրը 9 ժամ, շաբաթը 6 օր, տարեկան 305 օր:

Շինհրապարակում աշխատելու է 50 մարդ, այդ թվում՝

բանվորներ – 40 մարդ,

ինժեներներ – 3 մարդ,

անվտանգության ծառայողներ – 4 մարդ,

այլ աշխատողներ – 3 մարդ:

Բանվորների աշխատանքի պաշտպանությունն ապահովվելու է անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառմամբ (հատուկ արտահագուստ, կոշիկ, ասղավարտ, ակնոցներ: Շինհրապարակը պեթքը լինի ցանկապատված, լուսավորված, պաշտպանիչ և արգելակիչ սարքեր, զգուշացնող նշաններ, սանիտարակենցաղային շինությունով:

Շինտեխնիկա

- Թրթուրավոր էքսկավատոր ET 14 2 հատ,
- Աշտարակային կռունկ (սլաքի երկարությունը-45մ, բարձրությունը-60մ, բեռբարձությունը-8 տոննա) QTZ-125-suntek, 6015KN.m 2 հատ,
- Գլղոն A6223A 1 հատ:

Շինարարական տեխնիկան վառելիքով լիցքավորումը իրականացվելու է տեղում պարբերաբար վառելիք տեղափոխող ցիստերնից:

Բոլոր տիպի շինարարական աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով շինարարական նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս պետք է ղեկավարվել հակահրդեհային անվտանգության վարչության կողմից հաստատված դրույթներով, շին. հրապարակի հակահրդեհային անվտանգության պատասխանատվությունը կրում է անմիջապես շինարարության ղեկավարը կամ նրան փոխարինող անձը:

Շին.հրապարակի կազմակերպման լուծումները պատկերված են շինարարական աշխատանքների կատարման գլխավոր հատակագծի վրա (Նկար 6):

Հողային աշխատանքներ

Գրունտերի մշակումը փոստրակում և խրամուղիներում իրականացվում է “հետ-բահ” երակավատորով: Մշակվող գրունտի ծավալը կկազմի՝ 54000 մ³: Ավելացված գրունտը, Երևանի քաղաքապետարանի հետ համաձայնեցված, տեղափոխվում են հատկացված թափոնավայր:

Գրունտի տեղափոխման համար ընտրված է ավտոինքնաթափ՝ 10,5տ բեռնունակությամբ:

Հետլիցքի իրականացման համար օգտագործվում են գրունտի փափուկ բնահողերը: Հիմքերի, հարթակների և հատակների հետլիցքն իրականացվում է բանվորական ուժի օգնությամբ, տեղափոխելով գրունտը սայլակներով մոտ 20մ:

Հետլիցքը նախատեսվում է խտացնել ձեռքի բահով:

4.6. Ենթակառուցվածքներ

4.6.1. Ջրամատակարարում և ջրահեռացում

Բնակելի համալիրի ջրամատակարարման և ջրահեռացման գործընթացներն իրականացվում են գործող շինարարական նորմերի ու կանոնների և տեխնիկական պայմանների համաձայն:

Բնակելի շենքերի կառուցման աշխատանքային նախագծի «Ջրամատակարարում և ջրահեռացում» բաժինն իր մեջ ներառում է՝

- ներքին ջրամատակարարում
- ջրահեռացում՝ կոյուղի

Ջրամիացումը և ջրահեռացումն իրականացվելու է «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ կողմից տրվող ջրամիացման և ջրահեռացման նախագծման տեխնիկական պայմաններին համապատասխան՝ ջրամիացման և գոյություն ունեցող կոյուղագծին միացման նախագծային լուծումներին համաձայն: Համալիրի ջրամատակարարումն իրականացվելու է Մաքրավանի ջրաղբյուրից, իսկ ջրահեռացումը՝ Մալխասյանց փողոցով անցնող d=800մմ կոյուղատարին միանալով:

Բնակելի համալիրի ներքին ջրամատակարարման ցանցերը նախատեսվում է իրականացնել պոլիպրոպիլենե 25-90 մմ խողովակներով:

Հակահրդեհային միջոցառումներ

Նախատեսվում է հակահրդեհային հիդրանտներ արտաքին հրդեհաշիջման համար: Ներքին հրդեհաշիջման համար հարկերում՝ հակահրդեհային կանգնակների վրա, համապատասխան խորշերում տեղադրվում են արկղեր ճկափողերի համար:

Ներքին և արտաքին ջրահեռացում՝ կոյուղի

Շենքերի կոյուղաջրերը կհեռացվեն միասնական ինքնահոս համակարգով՝ կանգնակների միջոցով: Սանիտարական սարքերի միացումը կանգնակներին նախատեսվում է իրականացնել թեք ձևավոր մասերով: Կանգնակները մոնտաժվում են հորաններում և պատերի մեջ փակ համակարգով:

Կոյուղագծի հանգուցային կետերում և անկյունների վրա նախատեսվում են դիտահորեր: Շենքից կոյուղաջրերը կլցվեն կոյուղու երկաթբետոնե դիտահորերի մեջ, որից հետո արտաքին ցանցով միացվում է տարածքում գործող կոյուղագծի դիտահորին՝ համաձայն տեխնիկական պայմանի:

4.6.2. Գազաֆիկացում

Բնակելի համալիրի գազաֆիկացումը կիրականացվի «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ կողմից տրամադրած եզրակացության հիման վրա, ըստ որի գազամատակարարումը $P=0.3$ ՄՊա ճնշման և $Q=1176\text{մ}^3/\text{ժամ}$ նախատեսվող ծախսով հնարավոր է իրականացնել ԳԲԿ Ջրվեժ սնող DN=300 կողմնատար-գազատարի մոտավորապես 0,05կմ-ից, որի տեխնիկական պայմանները ներկայացված են հավելվածների բաժնում:

4.6.3. Էլեկտրամատակարարում

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում և շահագործման փուլում բնակելի շենքերի էլեկտրամատակարարումն ապահովելու համար պահանջվող հզորությունն է՝ 736,8 կՎԱ, լարումը՝ 0,4 կՎ:

Անհրաժեշտ է կառուցել նոր տրանսֆորմատորային ենթակայան՝ համայնքապետարանի կամ կառուցապատողի կողմից նախատեսված հողատարածքում (6x12մ, 72ք.մ), որի սնումն իրականացվելու է ՏԵ 0900 ենթակայանի 6կՎ ԲՄ-ներից:

5. ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԵՎ ԲՆԱՌԵՍՈՒՐՄՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Բնակելի շենքերի կառուցման շինարարության ժամանակ օգտագործվում են տարբեր շինարարական նյութեր, այդ թվում երկաթբետոն, սրբատաշ և կոպտատաշ քար, փայտ, մետաղ, ապակի, բարձրորակ սվաղ, երեսապատման բարձրորակ նյութեր, ավազ, ցեմենտ, ներկանյութեր, բետոնյա կոնստուկցիաներ, մետաղական կոնստուկցիաներ և այլն:

Շինհրապարակում մնացել է հին շինություններից մեկը, որը ծառայելու է շինարարությունում աշխատողների կոմունալ-կենցաղային կարիքները ապահովելու համար: Շինությունը ապահովված է խմելու որակի ջրով և կոյուղիով: Շինությունը կծառայի մինչև շինարարության ավարտը: Տարածքի ջրցանման համար կօգտագործվի ջրցան մեքենա՝ պայմանագրային հիմունքներով:

6. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԱՌԱՋԱՑՈՂ ԹԱՓՈՆՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

Շինարարական աշխատանքերի առաջացող թափոնատեսակների տեսակը և քանակը .

Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)

Ցածկագիր 91200400 01 00 4 վտանգավորության դաս 4

Թափոնի կազմը և դրա բաղադրիչների թունունակությունը

Թուղթ՝ 20-25%, պոլիէթիլեն՝ 25-30%, պոլիպրոպիլեն՝ 7-8%, ապակի՝ 3-5%, ռետին՝ 3-5%, սննդի մնացորդ՝ 20-25%, երկաթ՝ 3-5%, փայտ՝ 5% և այլ:

Կենցաղային աղբի համար նախատեսվելու են աղբարկղեր, որոնք պետք է տեղադրված լինեն առանձնացված տարածքում, որտեղ ապահովված են աղբատարի ազատ մուտքն աղբարկղերի մոտ: Դրանք պետք է հարմարեցված լինեն այնպես, որ հեշտությամբ իրականացվի աղբի բարձումը և տեղափոխումը: Շինարարության ընթացքում առաջացող 15 տոննա կենցաղայի աղբը պարբերաբար կտեղափոխվի աղբավայր:

Եռակեցման խարամ

Ցածկագիր 31404800 01 99 4 վտանգավորության դաս 4

Եռակեցման խարամը առաջանում է եռակեցման աշխատանքներից ավելացած էլեկտրոդների մնացորդներից

Թափոնի կազմը և դրա բաղադրիչների թունունակությունը՝

Երկաթի օքսիդ՝ 14,7%, մանգանի օքսիդ՝ 12,8%, կալցիումի օքսիդ՝ 6,3%, սիլիցիումի օքսիդ՝ 50,1%, տիտանի օքսիդ՝ 14,5%, ալյումինի օքսիդ՝ 1,4%, այլ միացություններ՝ 0,2%

Եռակցման խարամի թափոնները հավաքվում են փակվող մետաղական արկղում: Որոշակի քանակությամբ կուտակված թափոնները հանձնվում են համապատասխան լիցենզիա ունեցող կազմակերպությանը:

Մետաղական արկղները, որտեղ հավաքվում և ժամանակավոր պահվում են եռակցման էլեկտրոդներից առաջացած թափոնները պետք է տեղադրված լինեն փակ՝ մթնոլորտային տեղումներից պաշտպանված տարածքում: Առաջացող թափոնների քանակը 0,375տ

Յուղոտված լաթեր

Ծածկագիր 58200600 01 01 4 վտանգավորության դաս 4

Առաջանում է յուղոտված մակերեսների, ձեռքերի, սարքավորումների մաքրումից

Թափոնի կազմը և դրա բաղադրիչների թունունակությունը

Գործվածք՝ 81-84%, յուղ՝ 10-14%, ջուր՝ 3-6%

Յուղոտված լաթերը ժամանակավոր կուտակում են կափարիչով մետաղական արկղներում, կուտակվելուց հետո թափոնները հանձնվում են համապատասխան լիցենզիա ունեցող կազմակերպությանը: Առաջացող թափոնների քանակը կազմում է 0,5տ

Ջրի պարզեցման շլամեր

Ծածկագիր 94300100 04 00 4 վտանգավորության դաս 4

Մեքենաների անվաղողերի լվացման հանգույցում տեղադրված շրջանառու ջրի ավազանների նստվածք: Շին աշխատանքների արողջ ընթացքում առաջանում է 2384,6 կգ նստվածք:

Նստվածքը կարող է օգտագործվել շինարարակ աշխատանքներում, որպես ավազ, կամ տեղափոխվել շինադրի համար նախատեսված աղբավայր:

7. ԿԱՆԱՉԱՊԱՏՈՒՄ

Նախատեսված է շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կառուցապատումից ազատ տարածքը բարեկարգել և կանաչապատել: Կանաչապատման մակերեսը կկազմի ընդհանուր հողամասի մոտ 61,8% /3 796մ²/: Կանաչապատման համար ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Երևանի քաղաքապետարանի հետ համաձայնեցված կառուցապատվող տարածք կբերվի լրացուցիչ բուսահող:

Կանաչապատումը ներառում է՝ սիզամարգեր և ծառատունկ: Կանաչապատման համար օգտագործվելու են դեկորատիվ ծառեր, թփեր, ինչպես ծաղկասածիլներ և բազմանյա խոտերի տեսակներ:

Ծառերի լավ կաչողականությունն ապահովվելու է պարտադիր ոռոգում և խնամք:

8. ՌԻՍԿԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ և ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ

8.1. ՌԻՍԿԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակ շրջակա միջավայրի վրա կդրսևորվեն որոշակի բացասական ազդեցություններ, սակայն վերջիններս կկրեն ժամանակավոր բնույթ: Ազդեցությունները իրենց բնույթով կլինեն սահմանափակ և կարճատև և պայմանավորված կլինեն շինարարական աշխատանքներով:

Շինարարության փուլում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները և ռիսկերը հիմնականում պայմանավորված են արտանետումներով, որոնք կարող են առաջանալ՝

- նոր կառուցվող շենքերի հիմքերի փորման ընթացքում
- դիզելային վառելիքի արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ:
- հողային զանգվածների և շինադրի տեղափոխման հետ կապված
- շինարարական տեխնիկայի շահագործմամբ
- բետոնային աշխատանքների իրականացմամբ
- շինարարության ընթացքում մեքենաների և տեխնիկայի տեղաշարժից մերձակա բնակչությանը պատճառվող անհանգստությամբ
- շինարարական տեխնիկայի շահագործման ընթացքում աղմուկի մակարդակի ավելացմամբ:

8.2 Ջրային ռեսուրսներ

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ ջրի ծավալի հաշվարկ.

Ջրապահանջը հաշվարկվում է համաձայն ՀՀՇՆ 2.04.01-2014:

Շինարարությունը իրականացվելու մեկ 8 ժամյա հերթափոխով

ա) Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրապահանջը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W_{\text{ը.}} = (n_1 \times N_1 + n_2 \times N_2) \times T, \quad \text{որտեղ}$$

n_1 – ԻՏԱ թվաքանակն է՝ 3 մարդ

N_1 – ԻՏԱ խմելու ջրն նորման է հերթափոխում՝ 0.016 մ³օր/մարդ

n_2 – բանվորների թվաքանակն է՝ 47 մարդ

N_2 – բանվորների խմելու ջրի ծախսը հերթափոխում՝ 0.025 մ³օր/մարդ

T - աշխատանքային օրերի թիվն է ամբողջ շին. ընթացքում՝ 1220 օր

$$W_{\text{խ.}} = (3 \times 0.016 + 47 \times 0.025) \times 1220 = 1492 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամանակ.}:$$

Կոմունալ կենցաղային կեղտաջրերը կհեռացվեն քաղաքային կոյուղու ցանց , տարածքում գոյուցուն ունեցող կոյուղու կոլլեկտորի միջոցով:

Տաք և չոր եղանակների շինհրապարակը նախատեսվում է օրը երկու անգամ ջրցանել փոշու գոյացումը նվազացնելու նպատակով: Ջուրը բերվելու է ցիստերներով պայմանագրային հիմունքներով:

Ջրի ծախսը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$U_1 = S_1 \times Z_1 \times T \times N, \text{ որտեղ՝}$$

S_1 – ջրվող տարածքի մակերեսը, 4500 քմ,

Z_1 – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 խմ,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով, 720

N – օրվա ընթացքում ջրցանումների քանակը, 2

$$U_1 = (4500 \times 0.0015 \times 720) \times 2 = 16\,200 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ.}:$$

Ջրցանման ջուրը, ամբողջությամբ օգտագործվում է անվերադարձ՝ արտահոսքեր չեն առաջանում:

Անվաղողերի լվացման կետի նկարագիրը և ջրի ծախսը

Բոլոր մեքենաները, որոնք մտնում են շինհրապարակ, տարածքից դուրս գալիս անվաղողերը պետք է լվացվեն: Այդ միջոցառումը թույլ կտա խուսափել հարակից տարածքների աղտոտումից:

Անվաղողերի լվացման հանգույցը իրենից ներկայացնում է էստակադա, որը տեղադրված է բետոնյա հարթակի վրա: Էստակադայի գաբարիտները պետք է հապատասխանի բեռնատար մեքենաների չափսերին: Լվացման հարթակը պետք է ունենա 2-3 % թեքություն դեպի լվացված ջրերի հավաքման ավազան: Ջրահեռացման իքնահոս խողովակի տրամագիծը պետք է լինի 150մմ-ից ոչ պակաս, թեքությունը՝ 3 %:

Անվաղողերի լվացման հանգույցը ունենալու է շրջանառու ջրի համակարգ:

5-8 տ բեռնատվության մեքենաների համար բարձր ճնշման տակ ճկափողով (քարշեր) լվանալու դեպքում ջրի ծախսը կազմում է 120լ: Ջրի կորուստը 10-15%: Միջինը օրական շինհրապարակ մուտք է գործելու 5-8 բեռնատվության 3 մեքենա:

Ջրի ծախսը շինաշխատանքների ժամանակ`

$$W = 3 \times 120 \times 1220 = 439\,200 \text{ մ}^3/\text{շին ժամ}$$

1220 շինաշխատանքների օրերի քանակն է

Ջրի կորուստները մեքենաների լվացման ընթացքում`

Լվացման ընթացքում ջրի կորուստը կազմում է 10-15%, միջինը 12,5 %

$$439\,200 \times 0,125 = 54\,900 \text{ մ}^3/\text{շին.ժամ}$$

Նստեցման ավազաններ ուղղվող ջրի քանակը կկազմի`

$$439\,200 - 54\,900 = 384\,300 \text{ մ}^3/\text{շին.ժամ}$$

Խոնավ նստվածքի հետ ջրի միջին կորուստը` մոտ 40% է

նստվածքի հետ տարեկան ջրի կորուստը կլինի`

$$384\,300 \times 0,4 = 175\,680 \text{ մ}^3/\text{շին.ժամ}$$

Ընդհանուր կորուստը`

$$Կընդ = 54900 + 175\,680 = 230\,580 \text{ մ}^3/\text{շին.ժամ}$$

Շրջանառու ջրի քանակը կկազմի`

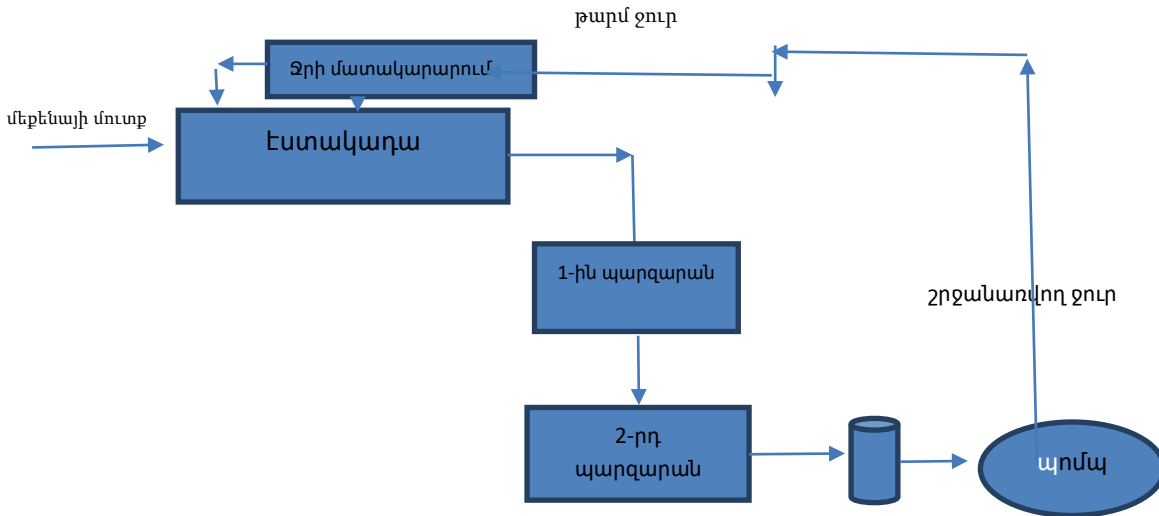
$$384\,300 - 175\,680 = 208\,620 \text{ մ}^3/\text{շին.ժամ, կամ } 54,3\%$$

Մեքենաների լվացման համար թարմ ջրի տարեկան պահանջը` 208620 մ³/շին.ժամ:

Նստեցման ավազաններ ուղղվող ջրի քանակը կկազմի` 384 300 մ³/շին.ժամ կախված նյութերի պարունակությունը այդ ջրերում` 7,3գ/լ: Նստեցման ավազան ուղղվող ջրերում նստվածքի տարեկան քանակը կկազմի 384 300 x 7,3 /1000= 2805,4 կգ/տարի, 2,81տոննա/շին.ժամ :

Նստեցման ավազանում կախված նյութերի 85% մնում է ավազաններում նստվածքի տեսքով 2805,4 x 0,85=2384,6 կգ /շին.ժամ : Լվացման կետից արտադրական կեղտաջրերի արտահոսք տեղի չի ունենում:

Մեքենաների անվադողերի լվացման տեխնոլոգիական սխեման բերված է նկ8.2:

նկ.8.2 Անվադողերի լվացման տեխնոլոգիական սխեմա

8.3. Օդի աղտոտում

Շինարարական աշխատանքները տևելու են 48 ամիս (4 տարի)՝ ըստ ներկայացված ժամանակացույցի, որից հողային աշխատանքները՝ 4 ամիս, եռակցման աշխատանքները՝ մոտ 36 ամիս: Աշխատանքներն իրականացվելու են մեկ հերթափոխով ժամը 9.00-18.00, շաբաթը 6 օր, 9 ժամյա ռեժիմով: Շին.հրապարակում աշխատելու է 50 մարդ, որից ինժեներական կազմը՝ 3 մարդ:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման ժամանակահատվածում մթնոլորտային օդի վրա ազդեցության հիմնական աղբյուրներն են.

- Հողային աշխատանքների ժամանակ փոշու արտանետումները,
- Շինարարական տեխնիկայի, ավտոտրանսպորտի աշխատանքի ժամանակ ծխազագերի արտանետումները
- Եռակցման աշխատանքների ժամանակ եռակցման ակրոզոլի և մանգանի օքսիդների արտանետումները
- Տարածքի ասֆալտապատման ժամանակահատվածում ածխաջրածինների, ածխածնի օքսիդի, ֆենոլի և ազոտի օքսիդների արտանետումները:

Արտանետումների աղբյուրները անկազմակերպ են:

Ելակետային տվյալներ

Շինարարության ժամանակ օգտագործվող հիմնական շինարարական տեխնիկայի փոխադրամիջոցների և սարքերի ցանկը բերված է աղյուսակ 8.3.1-ում:

Շինարարական տեխնիկայի, փոխադրամիջոցների և սարքերի ցանկը

Աղյուսակ 8.3.1

Հ/Հ	Անվանումը	Քանակը, հատը
1.	Էքսկավատոր՝ շերեփի ծավալը 0,65մ3	1
2.	զլղոն	1

Հողային և եռակցման աշխատանքներ

Հողային աշխատանքների իրականացման փուլում հանվելու է 54000մ³ հողային զանգված, որից 13000մ³ օգտագործվելու է որպես հետլիցք, իսկ մնացած՝ 41000մ³ քաղաքապետարանի թույլտվությամբ կտեղափոխվի հատուկ հատկացված վայր:

Եռակցման աշխատանքների կատարման համար տարեկան ծախսվելու է 2500 կգ եռակցման էլեկտրոդ:

Դիզ.վառելիքի քանակը ծախսը հողային և ասֆալտապատման աշխատանքների իրականացման ժամանակահատվածի համար և կազմում է 6,0 տոննա:

Շինարարության ժամանակ անհրաժեշտ նյութերի ծախսը բերված է աղյուսակ 8.3.2-ում

Շինարարության ժամանակ անհրաժեշտ նյութերի ծախսը

Աղյուսակ 8.3.2

Նյութի անվանումը	Ծախսը շինարարության ժամանակ, տ
1. Դիզելային վառելիք	6,0
2. Ավազ	10,8
3. Խիճ	13,5
4. Ասֆալտ, բիտում	14,2
5. Էլեկտրոդներ	2500 կգ

Շինարարության ժամանակ մթնոլորտ արտանետված նյութերի հաշվարկը կատարված է գործող մեթոդակարգերի համաձայն և բերված է աղյուսակ 8.3.3-8.3.6 /3,4,5,6/:

Շինարարության ժամանակ մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի ընդհանուր քանակը բերված է 8.3.6 աղյուսակում:

Ինչպես երևում է այդ աղյուսակից շինարարության ժամանակ մթնոլորտ է արտանետվում 1,12տ վնասակար նյութեր, հիմնականում 3-4 վտանգավորության դասի են:

Շինարարության ժամանակ մթնոլորտ արտանետված նյութերի հաշվարկը

Աղյուսակ 8.3.3

Ցուցանիշի անվանումը	Հանույթի և բեռնվող նյութերի քանակը, G, T	Ֆրակցիայի բաժնեմասը, K1	Աերզոլի փոխանցվող փոշու բաժնեմասը, K2	Տեղանքի կլիմայական պայմանները հաշվի առնող գործակիցը, K3	Տեղանքի պայմանները հաշվի առնող գործակից, K4	Նյութի խոնավությունը հաշվի առնող գործակից, K5	Նյութի խոշորությունը հաշվի առնող գործակից, K7	Թափման բարձրությունը հաշվի առնող գործակից, B	Փոշու արտանետումների հաշվման բանաձևը $u/2$ ժամ $A=G^*k1^*k2^*k3^*k4^*k5^*k7^*B$
1. Գրունտի հանում	91800	0.05	0.02	1	1	0.4	0.5	0.4	7.344
2. Հետլիցք	22100	0.05	0.02	1	1	0.4	0.5	0.4	1.768
3. Խիճ	13,5	0,04	0,02	1	0,8	0,5	1	0,5	0,002
4. Ավազ	10,8	0,05	0,03	1	0,7	0,7	1	0,5	0,004
Ընդամենը									9,118

Եռակցման ագրեգատից մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի հաշվարկը

Աղյուսակ 8.3.4

Ցուցանիշի անվանումը	Չափման միավորը	Մեծությունը
1. Ծախսված էլեկտրոդների քանակը շինարարության ժամանակահատվածում	Կգ	2500
2. Արտանետվող վնասակար նյութերի տեսակարար ցուցանիշը 1կգ ծախսված նյութի վրա	գ/կգ	
- Աերոզոլ	գ/կգ	6,07
- Մանգանի օքսիդ	գ/կգ	1,0
- Ֆտորիդներ	գ/կգ	1,5
- Քրոմի օքսիդներ	գ/կգ	1,43
- Ֆտորաջրածին	գ/կգ	0,001
3. Եռակցման աերոզոլի արտանետումներ	տ	0,015
4. Մանգանի օքսիդի արտանետումներ	տ	0,0025
5. Ֆտորիդներ	տ	0,00375
6. Քրոմի օքսիդներ	տ	0,0036
7. Ֆտորաջրածին	տ	0,000025
Ընդամենը		0,0249

Շինարարական տեխնիկայից մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի հաշվարկը

Աղյուսակ 8.3.5

Ցուցանիշի անվանումը	Մթնոլորտ արտանետման տեսակարար նորման տ/տ	Մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակը շինարարության ժամանակահատվածում, տ
Դիզելային վառելիքի գումարային ծախսը, տ		6տ
Մթնոլորտ արտանետումներ		
1. Ածխածնի օքսիդ	0,1	0,6
2. Ածխաջրածիններ	0,03	0,18
3. Ազոտի օքսիդ	0,04	0,24
4. Մուր	0,0155	0,093
5. Ծծմբային անհիդրիդ	0,002	0,012
6. Բենզ/ա/պիրեն	0,069	0,414*10 ⁻⁶
Ընդամենը		1,125

Ասֆալտապատման գործընթացում մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի հաշվարկ

Աղյուսակ 8.3.6

Ցուցանիշի անվանումը	Չափման միավորը	Մեծությունը
1. Ասֆալտի ծախսը ասֆալտապատման ժամանակ	տ	14,2
2. Բիտումի կորուստը շինարարական աշխատանքների ժամանակ	%	0,25
3. Մթնոլորտ արտանետվող բիտումի քանակը	տ	0036
4. Ասֆալտապատման աշխատանքների ժամանակ տեսակարար արտանետումները		
- Ածխաջրածիններ	%	92,7
- Ծծմբային անհիդրիդ	%	6,6
- Ածխածնի օքսիդ	%	0,33
- Ֆենոլ	%	0,26
- Ազոտի օքսիդներ	%	0,03
5. Մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակը այդ թվում՝	տ	
- Ածխաջրածիններ	տ/շինժամ	0,033
- Ծծմբային անհիդրիդ	տ/շինժամ	0,0024
- Ածխածնի օքսիդ	տ/շինժամ	0,00012
- Ֆենոլ	տ/շինժամ	0,000094
- Ազոտի օքսիդներ	տ/շինժամ	0,000011
	տ/շինժամ	

Շինարարության ժամանակահատվածում մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակը

Աղյուսակ 8.3.7

Աշխատանքների անվանումը	Փոշի	Ածխաջրածիններ	Ծծմբային անիդրիդ	Ածխածնի օքսիդ	Ազոտի օքսիդ	Մուր	Բենզ/ա/պիրեն	Ֆենոլ	Եռակցման ալքալոլ	Մանգանի օքսիդ	Ֆտորիդներ	Քլորի օքսիդներ	Ֆտորաջրածիններ	Ընդամենը
Նախապատրաստական շինարարական աշխատանքներ	9,118													9,118
Շինարարական տեխնիկայի աշխատանքներ		0,18	0,012	0,6	0,24	0,093	0,414*10 ⁻⁶							1,125
Եռակցման աշխատանքներ									0,015	0,0025	0,00375	0,0036	0,000025	0,0249
Ասֆալտապատում		0,033	0,0024	0,00012	0,000011			0,000094						0,036
Ընդամենը	9,118	0,213	0,0144	0,60012	0,240011	0,093	0,414*10 ⁻⁶	0,000094	0,015	0,0025	0,00375	0,0036	0,000025	10,304

8.3.1 Մթնոլորտի աղտոտվածության սպասվելիք մակարդակները շինարարության ժամանակահատվածում

Շինարարության ժամանակահատվածում մթնոլորտ է արտանետվում 13 ինգրեդիենտ 10,3035 քանակի:

Հաշվարկներով որոշված են մթնոլորտ արտանետվող հիմնական վնասակար նյութերի միջին օրական արտանետումների քանակը, որի հիման վրա կատարված է մթնոլորտի մերձգետնյա շերտում աղտոտվածության մակարդակների կանխատեսում: Արդյունքները բերված են աղյուսակ 8.3.1.1-ում:

Շինարարության ժամանակահատվածում մթնոլորտի աղտոտվածության մակարդակների կանխատեսում

Աղյուսակ 8.3.1.1

Արտանետվող նյութերի անվանումը	Մթնոլորտ արտանետումների քանակը տ/օր	ՄԹԿ բնակելի գոտու համար Մգ/մ3	Վնասակար նյութերի սպասվելիք կոնցենտրացիաները բնակելի գոտու համար	
			Մգ/մ3	ՄԹԿ միավոր
1. Փոշի	0,095	0,5	0,018	0,036
2. Ծծմբային անհիդրիդ	0,000015	0,5	0,000000014	0,000000028
3. Ածխածնի օքսիդ	0,00063	5,0	2,8	0,56
4. Ազոտի օքսիդներ	0,00025	0,2	0,00092	0,0046

Ինչպես երևում է աղյուսակից հիմնական վնասակար նյութերի համար աղտոտվածության մակարդակները գտնվում են բնակելի գոտու համար սահմանված նորմերում:

8.3.2. Արտանետումների հետևանքով մթնոլորտի վրա հասցված տնտեսական վնասի հաշվարկ

Համաձայն «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենքի, բնությանը հասցված տնտեսական վնասի հաշվարկը կատարվում է համաձայն «Մթնոլորտի վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգի»՝ հաստատված 21.01.2005թ. թիվ 91-Ն ՀՀ կառավարության որոշման /8/:

Նախատեսվող գործունեությունից արտանետումների հետևանքով մթնոլորտի վրա հասցված տնտեսական վնասի հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով.

$$U = \sum q_i \Phi_i \sum \Psi_i \xi_i \quad (1),$$

U - ազդեցությունն է, արտահայտված Հայաստանի Հանրապետության դրամներով

$\sum q_i$ - աղտոտող աղբյուրի շրջապատի (ակտիվ աղտոտման գոտու) բնութագիրն արտահայտող գործակիցն է, որը վերցվում է համաձայն նշված կարգի 9 աղյուսակի:

$\sum \Psi_i$ - i-րդ նյութի (փոշու տեսակի) համեմատական վնասակարությունն արտահայտող մեծությունն է, որի արժեքը հաշվարկվում է համաձայն մեթոդակարգի 10 և 11 կետերի:

ξ_i - ն տվյալ (i-րդ) նյութի արտանետումների քանակի հետ կապված գործակիցն է,

Φ_i -ն փոխադրման ցուցանիշն է, հաստատուն է և ընտրվում է՝ ելնելով բնապահպանության գործընթացը խթանելու սկզբունքից: Մեթոդակարգի համաձայն,

$$\Phi_i = 1000 \text{ դրամ:}$$

ξ_i գործակիցը որոշվում է 5-րդ բանաձևով՝

$$\xi_i = q \cdot S U_i \quad (5)$$

SU_i - i նյութի տարեկան փաստացի արտանետումներն են՝ տոննաներով:

q - գործակից, q=1՝ անշարժ աղբյուրների համար, q=3՝ շարժական աղբյուրների (ավտոտրանսպորտի) համար:

SU_i - i նյութի տարեկան փաստացի արտանետումներն են՝ տոննաներով:

Նախատեսվող գործունեությունից արտանետումների հետևանքով շրջակա միջավայրին հասցված տնտեսական վնասի հաշվարկը բերված է աղյուսակ 8.3.2.1-ում:

Աղյուսակ 8.3.2.1 Տնտեսական վնասի հաշվարկ

Արտանետվող նյութերի անվանումը	Հաշվարկի համար անհրաժեշտ ցուցանիշները			$\sum q_i$	Φ_i	$\sum \Psi_i$	Տնտեսական վնասը. ՀՀ դրամ $U = \sum q_i \Phi_i \sum \Psi_i \xi_i$
	SU _i	q	$\xi_i = S U_i \times q$				
Փոշի	9.118	1	9.118	8	1000	10	729440
Մանգանի օքսիդ	0.0025	1	0.0025	8	1000	705	14100
Ածխածնի օքսիդ	0.60012	3	1,80036	8	1000	1	14403
Ածխաջրածիններ	0.213	3	0,639	8	1000	3	15336
Ազոտի օքսիդներ	0.24	3	0,72	8	1000	12.5	72000
Մուր	0.093	3	0,279	8	1000	41.5	92628
Ծծմբային անհիդրիդ	0.0144	3	0,0432	8	1000	16.5	5702
Ֆտորաջրածին	0,000025	1	0,000025	8	1000	980	196
Ֆտորիդներ	0,00375	1	0,00375	8	1000	980	29400
Բենզ/ա/պիրեն	0,414*10 ⁻⁶	3	1,242*10 ⁻⁶	8	1000	12,6*105	12519
Ֆենոլ	0,00094	1	0,000094	8	1000	170	128
Եռակցման աերոզոլ	0,015	1	0,015	8	1000	705	84600
Քրոմի օքսիդներ	0,00365	1	0,00365	8	1000	10000	288000
Ընդամենը							1358452

Արտանետումներից շրջակա միջավայրին հասցված տարեկան տնտեսական վնասը գնահատվում է 1 358452 ՀՀ դրամ:

9. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ԱՂՄՈՒԿԻ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ

Աղմուկից պաշտպանվող օբյեկտ են հանդիսանում հարակից բնակելի շենքերը, որոնց պատերը, երկշերտ պատուհանները արդեն իսկ կրում են աղմուկի մեկուսիչի դեր:

Աղմուկի հիմնական աղբյուր են հանդիսանում շինարարության սկզբում էկսկավատորը, իսկ ավարտին գլղոնը: Միաժամանակ այս շինտեխնիկան չի շահագործվում: Երկու աղմուկի աղբյուրները կրում են ժամանակավոր բնույթ: Էկսկավատորը աշխատելու է 4 ամիս աղմուկի մակարդակը՝ $LA_{էկվ}$, կազմում է 85 դԲ: Գլղոնը տարածքի բարեկարգման ընթացքում՝ 3 ամիս աղմուկի մակարդակը՝ $LA_{էկվ}$, կազմում է 80 դԲ:

Աղմուկի մակարդակի հաշվարկը կատարվել է համաձայն ՀՀՇՆ 22-04-2014:

Շինհրապարակը լինելու է ցանկապատված: Ցանկապատի նյութի խտությունը՝ $\leq 200 կգ/մ^2$: Շինության պատերը հանդիսանում են միաժամանակ նաև աղմուկից պաշտպանման էկրան:

Պաշտպանիչ էկրանի արդյունավետությունը հաշվարկում են հետևյալ բանաձևով.

$$I_{աղ} = 23 \lg m_{է} - 10 \text{ դԲ, երբ } m \geq 200 \text{ կգ/մ}^2 \quad [15]$$

$$I_{աղ} = 13 \lg m_{է} - 13 \text{ դԲ, երբ } m \leq 200 \text{ կգ/մ}^2$$

Որտեղ $m_{է} = Km$ – մակերեսի խտության էկվիվալենտն է,

m – մակերեսի խտությունն է, կգ/մ²,

K – գործակից է, որը հաշվի է առնում պատնեշի խտությունը, որը 200 կգ/մ²

$$K=1,3 \quad m_{է} = 1,3 \times 200 = 260$$

$$L_{աղ} = 13 \lg m_{է} - 13 = 18,2 \text{ դԲ}$$

Ջարդիչի շինությունից դուրս աղմուկի մակարդակը կկազմի՝

$$LA_{տար} = LA_{էկվ} - L_{աղ} = 85 - 18,2 = 66,8 \text{ դԲ}$$

Հարակից բնակելի շինությունների պատերը, պատուհանները, մուտքի դռները, տանիքը, կանաչապատ տարածքը հադիսանում են որպես պաշպանիչ էկրան: Ձայնամեկուսացումը $R_{տար}$ ըստ աղուսյակ 2` կազմում է միջնը 50 դԲ:

$$LA_{տար} = 66,8 - 50 = 16,8 \text{ դԲ}$$

$$\text{Գլղոնի համար } LA_{տար} = LA_{էկվ} - L_{աղ} = 80 - 18,2 - 50 = 11,8 \text{ դԲ}$$

Մոտակա բնակելի շինությանների ներսում աղմուկի մակարդակը էքսկավատորի աշխատանքի դեպքում կկազմի 16,8 դԲ, իսկ գլղոնի 11,8 դԲ, ինչը նորմայից բավականին ցածր է: Աշխատանքները իրակացվելու են միայն ցերեկային ժամերին:

9.1 Թրթում

Թրթուման նորմաները բնակելի շենքերում, ըստ ՀՀ առողջապահության նախարարի 17 մայիսի 2006թ. N533-Ն որոշման, բերված են աղյուսակ 9.1.1

Հասարակական շենքերում թրթուման (վիբրացիայի) թույլատրելի մակարդակները

Աղյուսակ 9.1.1

Միջին երկրաչափական հաճախականության օկտավային շերտեր, Հց	Թույլատրելի արժեքները X_0 , Y_0 և Z_0 առանցքներով			
	Թրթումա արագացում		Թրթումա արագություն	
	մ/վրկ ² .10 ⁻³	դԲ	մ/վ .10 ⁻³	դԲ
2	10,0	80	0,79	84
4	11,0	81	0,45	79
8	14,0	83	0,28	75
16	28,0	89	0,28	75
31,5	56,0	95	0,28	75
63	110,0	101	0,28	75
Ճշգրտված ու համարժեքային ճշգրտված արժեքները և դրանց մակարդակները	10	80	0,28	75
1.	Ոչ մշտական թրթուման (վիբրացիայի) համար թույլատրելի արժեքներին մտցվում է ուղղում - 10դԲ, իսկ բացարձակ արժեքները բազմապատկվում են 0,32-ով:			
2.	Դպրոցների սենքերի, ուսումնական հաստատությունների, գրադարանների ընթերցասրահների համար մտցվում է ուղղում -3դԲ:			

Շինարարության ընթացքում թրթուման աղբյուր են հանդիսանում շինտեխնիկայի աշխատաքը, որոնց թրթուման մակարդակը ցածր է, և արդեն իսկ շինհրապարակի

սահմաններում ալիքը մարում է և չի կարող ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի վրա:

10. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում շրջակա և սոցիալական միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների կանխման կամ մեղմացման նախատեսվում են մի շարք միջոցառումներ:

- շինարարական աշխատանքների ժամանակ տարվա շոգ և չոր եղանակներին, օրական 2 անգամ, իրականացնել շինհրապարակի ջրցանում:
- պարբերաբար ստուգել շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական վիճակը,
- արգելել անսարք տեխնիկայի շահագործումը շինհրապարակում
- գրունտի և սորուն նյութերի տեղափոխումն իրականացնել ծածկված թափքերով
- օգտագործել միայն բարձր որակի դիզվառելիք
- Տարածքում կտեղադրվի քաղաքապետարանի կողմից տրամադրվող, փոշու արտանետումներ 24 ժամյա ռեժիմով չափող սարք: Արտանետումները նորմերից գերազացելու դեպքում կիրականացվեն լրացուցիչ, փոշենստեցման միջոցառումներ:
- Շենքերի ֆասադները, բարձրացմանը համատեղ կծածկվեն ցանցով, փոշու արտանետումները նվազացնելու նպատակով;
- նախատեսել բեռնատար մեքենաների անվադողերի համար լվացման կետ, որը կաշխատի շրջանառու ջրի համակարգով
- Շինհրապարակում թողնել նախկին կառույցներից մեկը, որը ապահովված է ջրով ու կոյուղով և կապահովի բանվորների կենցաղային պահանջները:
- Շինհրապարակը ամբողջությամբ ցանկապատվելու է, ինչը կբացառի շինհրապարակից դուրս տարածքների աղտոտումը և կծառայի իբրև աղմուկի էկրան:
- Տարածքի բերրի հողի շերտը կհանվի և կպահվի շինհրապարակի առանձնացված հարթակում 3մ բլուրների տեսքով և պարբերաբար կջրցանվի, որպիսի խուսափվի հողի տարուկից ու կօգտագործվի տարածքի կանաչապատման համար:

- Նախագծով նախատեսվում է շենքերի բակերը բարեկարգել և կանաչապատել:
- Արգելվում շինարարակից դուրս տարածքների աղտոտումը շին և կենցաղային աղբով:

11. ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ և ՀՐՇԵՋ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

- Մինչ աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողները, պետք է հրահանգավորվեն աշխատանքների ղեկավարի կամ անվտանգության ինժեների կողմից
- Կողմնակի անձանց մուտքը շինարարակ պետք է արգելվի
- Աշխատողները պետք է ապահովված լինեն սաղավարտներով, պաշտպանիչ ակնոցներով, արտահագուստով և կոշիկներով
- Խստագույնս պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը
- շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:
- շինաշխատանքներում չընդգրկել 18 տարեկանից ցածր տարիքի անձանց
- Իրականացվող շինարարական աշխատանքների ընթացքում ղեկավարվել Առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն հրամանով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներով:

Ապահովելով անվտանգության կանոնների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների և առողջապահական ռիսկը հասցնել նվազագույնի:

12. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ ԵՎ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ

Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգը թույլ կտա արագ արձագանքել և ձեռնարկել համապատասխան միջոցառումներ շրջակա միջավայրի աղտոտումները կանխելու համար: Մոնիթորինգի անցկացման նախնական ծրագիրը բերված է աղյուսակ 12.1-ում, մոնիթորինգի իրականացման համար անհրաժեշտ ծախսերը՝ աղյուսակ 12.2-ում: Մոնիթորինգի իրականացման քարտեզը բերված է հավելվածում:

Մոնիթորինգի ծրագիր

Աղյուսակ 12.1

Մոնիթորինգի օբյեկտը	Նմուշառման հաճախականությունը	Գործողություն	Հաշվետվություն
Շինհրապարակ և հարակից տարածք , Մթնոլորթային օդ	Մշտական , օրը 24ժամ	Փոշի	Մոնիթորինգի արդյունքները արտացոլված կլինեն մատյանում
Աղմուկ	15 օրը մեկ	Աղմուկի մակարդակ դԲ	Մոնիթորինգի արդյունքները արտացոլված կլինեն հաշվետվություններում

Մոնիթորինգի իրականացման արժեքը

Աղյուսակ 12.2

N	Նմուշի անվանումը	Նմուշառման հաճախությունը, օր/մեկ	Նմուշների քանակը, հատ	Մեկ նմուշի անալիզի արժեքը, հազ.դրամ	Անալիզների տարեկան քանակը, հատ	Տարեկան արժեքը, հազ.դրամ
1	Օդ	Օրեկան 24 ծամ	2	Մշտադիտարկումը իրականացվում է ավտոմատ սարքով		
5	Աղմուկի մակարդակի չափումներ	15	2	10	24	240
	Ընդամենը					240

* ընդհանուր մոնիթորինգի արժեքը կազմում է 240 հազ. դրամ, ներառյալ ԱԱՀ

Բնապահպանական կառավարման պլանը մոնիթորինգի ծրագրի հետ համատեղ թույլ կտան գնահատել և հսկել ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, ժամանակին ահազանգել խախտումների մասին, որպեսզի դրանք կանխարգելվեն, կասեցվեն և վերացվեն:

Բնապահպանական կառավարման պլանը և մոնիթորինգի ծրագիրը բերված են 12.3 աղյուսակում, մոնիթորինգի անցկացման ծրագիրը՝ աղյուսակ 12.2-ում, իսկ քարտեզ-սխեմաները նմուշառման կետերով և իրենց կոորդինատներով՝ հավելված 1-ում:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ

Աղյուսակ 12.3

Գործողություն	Մոնիթորինգի ենթակա պարամետրերը	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	նախատեսվող բնապահպանական միջոցառումը	Կատարող
Օդում փոշու պարունակության չափումներ	Փոշու արտանետումների 24 ժամյա ռեժիմով	Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքում	ավտոմատ սարքով	տարվա շոգ և չոր եղանակներին՝ օրը 2-3 անգամ	Կապալառու, քաղաքապետարան
Աղմուկ	Աղմուկի մակարդակը	Հարակից տարածքում	Աղմուկ չափող սարքով	Շինտեխնիկայի շարժիչի աշխատանքի կարգավորում	Կապալառու
Թափոնների կուտակման տեղամասեր	Թափոնների պահումը և տեղափոխումը Ըստ հաստատված կանոնակարգի	Շինհրապարակ	Տեսողական զննում	Կուտակել միայն դրանց համար առաձնացված տեղերում	Կապալառու
Հողային աշխատանքներ	Հանված գրունտի ժամանակավոր պահեստ	Շինհրապարակ	Տեսողական զննում	Հանված գրունտերի ժամանակին հեռացում շինհրապարակից	Կապալառու, քաղաքապետարան
Հողի բերի շերտի պահեստ	Հողի կորուստ քամու և այլ անբարենպաստ կլիմայական պայմաններում	Շինհրապարակ	Արտաքին զննում	Չոր, շոգ, քամոտ եղանակների ժամանակ մակերեսը պահել խոնավ	Կապալառու
Շինարարական հրապարակ	Բարեկարգման աշխատանքներ	Շինարարական հրապարակ,	Արտաքին զննում	Հսկել գործընթացը, բացառել շեղումները նախագծից	Կապալառու, Երևանի քաղաքապետարան

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. ՀՀ Օրենք «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին», 2014 թ. Հունիսի 21:
2. ԱԶԲ 2015, Բնապահպանական գնահատման և ուսումնասիրության շրջանակ:
3. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов. Новороссийск 1985
4. Нормативные показатели удельных выбросов вредных веществ в атмосферу. Харьков 1991г.
5. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами, Ленинград, Гидрометеиздат, 1986г
6. Методика расчета выбросов вредных веществ в атмосферу при производстве асфальтбетона, Вильнэс 1985г
7. Հայաստանի ազգային ատլաս: Հատոր Ա: Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտե:- «Գեոդեզիայի և քարտեզագրության կենտրոն» ՊՈԱԿ, Երևան, 2007թ.
8. Долгосрочное прогнозирование уровня и возможных отрицательных последствий загрязнения атмосферы. Обнинск 1984г.
9. ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարություն, «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ, 2022- 2023թթ., <http://armmonitoring.am>
10. ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2024 թվականի հունվարի 15-ի «ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» ՀՀ շինարարական նորմեր» N 03-ն հրաման
11. «Ավտոտրանսպորտից մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակների որոշման» մեթոդական հրահանգ
12. Շինարարական Կլիմայաբանություն 2011: ՀՀՇՆ II 7.01-2011ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2011թ. Սեպտեմբերի 26-ի N167-Ն հրաման:
13. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР1984, Москва.
14. ՀՀ Կառավարության որոշում N 1325-Ն «Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին», 19 նոյեմբերի 2014 թ.:

15. ՀԲ 2015: Բնապահպանական և սոցիալական գնահատման և ուսումնասիրության շրջանակ:
16. ՀՀ կառավարության որոշում N160-Ն, 2 փետրվար, 2016թ: Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին:
17. [Www.arlis.am](http://www.arlis.am)
18. <http://meteomonitoring.am/page/1591>